

Mercator opozarja na zmanjšane možnosti

Sekretar mestne konference ZK Ljubljana, Marjan Orožen, in predsednik skupščine mesta Ljubljana, Marjan Rožič, na obisku v Mercatorju.

Trgovske organizacije, združene v SOZD Mercator, ki ustvarjajo 75 odstotkov njegovega celotnega prihodka, v zadnjih letih ugotavljajo izredno omejeno reprodukcijsko sposobnost spriču premajhnega dohodka, medtem ko so s strani družbe vse pogostejši očitki, da trgovina ne opravlja svoje funkcije pri oskrbi prebivalstva ne le na podeželju, ampak tudi na širšem območju ljubljanskih in njim sosednjih občin. Z namenom, da bi seznanili politične dejavnike mesta Ljubljane s položajem trgovskih organizacij, je bilo dogovorjeno srečanje s sekretarjem mestne konference ZK Ljubljana, Marjanom Orožnom, in predsednikom skupščine mesta Ljubljane, Marjanom Rožičem. V triurnem pogovoru v Mercator-Embi, 17. 7. 1978, so predstavniki SOZD Mercator predstavili načrte in možnosti v dolgoročnem načrtu razvoja, spregovorili pa tudi o pritiskih, ki jih doživlja trgovina s strani administracije.

tehnične storitve z 1%, gostinstvo in turizem z 2% in zunanja trgovina s 13%. Te dejavnosti se opravljajo v okviru 21 delovnih organizacij oziroma 63 temeljnih organizacij, ki imajo svoje sedeže v 30 občinah v Sloveniji, izven nje pa še v Beogradu, Bujah in Čabru.

Razen tega ima Mercator še v 15 občinah na Hrvaškem in v Sloveniji poslovne enote, ki niso organizirane kot TOZD. Na področju Ljubljane sta dve veliki trgovski organizaciji, Mercator-Rožnik s tremi temeljnimi organizacijami – Dolomiti, Golovcem in Grmado, katerih dejavnost je maloprodaja, ter Mercator-Velepiskrba, ki ima širše funkcije, in v kateri so združene TOZD Grosist, Tovarna mesnih izdelkov, Steklo, Spectrum in Investa. Na področju Ljubljane so še tovarna Mercator-Emba, zunanjetrgovinski organizaciji Mercator-Contal in Mercator-Slovenija sadje, dalje Mercator-Sadje zelenjava in slaščičarsko podjetje Mercator-Konditor.

Celotni prihodek Mercatorja je znašal v letu 1977 11,320 milijard (novih), za leto 1978 pa se predvideva 14,500 milijard. Zunanja trgovina je ustvarila ca. 45 milijonov dolarjev prihodka, ocena v prvem polletju letos je okoli 550 milijonov din, pri čemer je razmerje 3:1 v korist uvoza. Zunanjetrgovinske organizacije poslujejo s 35 državami. V Mercatorju združuje delo okoli 10100 delavcev in 3000 kmetov. Povprečje osebnih dohodkov v SOZD je leta 1977 znašalo 4491 – torej je nižje kot v gospodarstvu Slovenije (4693) oziroma nižje kot

slovensko povprečje (4844). Osebnih dohodki v trgovini SOZD so bili v letu 1977 v povprečju 4391 din.

O pritiskih na trgovino

Osnovni problem je akumulacija, nizka akumulativnost; samo 0,44% od celotnega prihodka v SOZD, pri čemer je akumulacija trgovine v SOZD le 0,22% od celotnega prihodka. Čisti vnos v poslovni sklad je v letu 1977 znašal 4,95 starih milijard v vsem SOZD, v trgovini pa le 1,81 starih milijard v celotni SOZD. V odnosu na leto

1976 je indeks 70! Ta podatek je zanimiv v primerjavi s podatkom, da je Mercator za nerazvite republike oz. Kosovo prispeval 4,5 milijard.

Posebno težak položaj ima trgovina na drobno, ki nosi glavno breme preskrbe z živili in osnovnimi življenjskimi potrebščinami.

Tri temeljne organizacije v okviru Mercator-Rožnik, ki oskrbujejo širše ljubljansko območje, niso mogle dati niti dinarja v svoj poslovni sklad. Prav tako nima za razširjeno reprodukcijo niti dinarja Sadje-zelenjava. Za Tovarno mesnih izdelkov pa je moral Mercator organizirati solidarnostno akcijo za kritje letošnjih regresov in prehrane delavcem.

Nadaljevanje na 7. strani

Šmarje nad Koprom

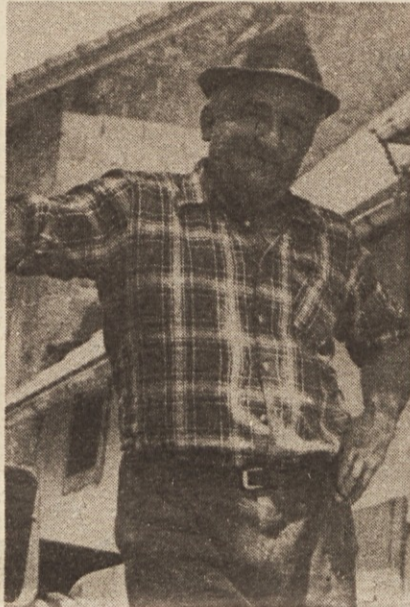
– 19. 7. 1978 – Na zboru štirih brigad, udeleženk druge izmene na mladinski delovni akciji »Istra 78« je bila razglašena MDB Mercatorja za najbolj uspešno v prvi dekadi na delovišču višinskega vodovoda. Normo je presegla za 37 odstotkov, 127 odstotkov je dosegla na udarni dan, v skupni akciji z domačini, za družbenopolitično aktivnost pa je bila ocenjena z 9 točkami. Če upoštevamo, da je četa 24 brigadirjev našega komandanta Steva Došenovića številčno najmanjša v sestavu brigade, so rezultati prizadevnosti dveh brigadirjev in 22 brigadirjev velik dosežek in obenem priznanje TOZD in DO Mercatorja, ki so na akcijo poslale iz svojih kolektivov zares dobre mladince. Mercator-Emba je poslala brigadirjem tri pakete praktičnih daril.

Več o brigadi na strani 16

Sliko SOZD predstavil generalni direktor

Uvodoma je predstavnikoma političnega življenja Ljubljane v strnjeni obliki predstavil sestavljeno organizacijo združenega dela njen generalni direktor, Miran Goslar.

SOZD Mercator je bila ustanovljena, takšna, kakor je zdaj, v letu 1977. V njej so združene kmetijska proizvodnja s 3% realizacije, industrija in obrt s 6%, trgovina s 75%,

Kmet Rajko Modič se je vključil v preizkus se za pospeševanje kmetijstva v Cerknici

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XV

Ljubljana, julij 1978

št. 7

Poročilo o delu M-Interne banke

Draga Vaupotič – M-Interna banka

Prve izkušnje interne banke spodbudne

Mercator – Interna banka je v prvem obdobju svojega delovanja – po 23. januarju, ko je bil izvoljen njen poslovni odbor – uspešno delovala. Njeno poslovanje je bilo ocenjeno kot uspešno, še posebej če upoštevamo, da kot organizacija ni razpolagala z vzorcem in so marsikatero njene rešitve originalne – to je bila splošna ocena sestanka vseh direktorjev Mercatorja v Ribnici, dne 27. junija, in zbora Mercator – Interne banke, dne 29. junija v Ljubljani. Objavljamo skrajšano poročilo tovarišice Drage Vaupotič, ki je bila na tem zboru izvoljena za poslovodnega organa banke.

V obdobju po 23. januarju je imel poslovni odbor banke 6 sej. Na njih je obravnaval problematiko združevanja sredstev za investicije, financiranje razvojnih programov članic-investitorjev, kratkoročno kreditiranje, združevanje sredstev za tekoče poslovanje in plačilni promet.

Združevanje sredstev za investicije

Za združevanje sredstev organizacij SOZD je bila na 7. zasedanju Delavskega sveta SOZD sprejeta 50-odstotna stopnja združevanja za leto 1978. Osnova zanjo je določena v 28. členu Samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator. Po tako določeni stopnji bomo v letu 1978 združili preko 66 milijonov investicijskih sredstev. Ker pa določene investicije kasnije, bodo temeljne organizacije združile polovico predvidenega letnega zneska šele v mesecu juliju 1978, polovico pa v mesecu decembru 1978.

Sovlagatelji za širjenje trgovske mreže

Komercialni sektor je pripravil predlog združevanja sredstev poslovnih partnerjev Mercatorja za investicije v razširitev trgovske mreže. Predlog zajema 59 partnerjev, ki naj bi združili 136 milijonov din. Za navedeno združevanje smo pripravili samoupravni sporazum o sovlaganju sredstev za izgradnjo novih objektov po srednjeročnem programu razvoja SOZD Mercator in pogodbo o investicijskem kreditu za izgradnjo novih objektov po srednjeročnem programu razvoja SOZD Mercator. Samoupravni sporazum o sovlaganju sredstev za izgradnjo novih objektov po srednjeročnem programu SOZD Mercator, n. sub. o. je le nekoliko predelani osnovni Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka SOZD Mercator, n. sub. o. Oba ak-

Nadaljevanje na 3. strani

Srečanje, ki naj bi preneslo probleme trgovskih kolektivov na dnevni red družbenopolitičnih skupnosti. – Foto Matjaž Marinčič

KZ Cerknica v središču družbenega življenja občine

Leo Frelih – M-Kmetijska zadruga Cerknica

Oživljanje kmetijske proizvodnje

Kmetijstvo danes in načrti razvoja v občini Cerknica

Smo v sredini planskega obdobja 1975–1980. Sprejete so delovne obveznosti, ki terjajo od vseh nosilcev kmetijske proizvodnje temeljit pristop, kajti le tako bo izpeljana plansko načrtovana proizvodnja v obdobju 1975–1980. Močna družbenopolitična aktivnost je potekala vse od druge konference ZKS leta 1970, pa do sprejetja kmetijske zakonodaje leta 1973, sprejetja ustave, zakona o združenem delu in vrsto razprav, tako v CK ZKS kot občinskih in republiških konferencah SZDL.

Pomemben poudarek nadaljnjemu pospešenemu razvoju kmetijstva je prispevala svetovna prehrabena kriza, ki je opozorila na vrsto neskladij med razvitim in

nerazvitim svetom ter na problem pomanjkanja hrane.

Nosilci nalog so morali pripraviti temeljite analize, predvsem pa koordinirati delo, kajti ravno na področju kmetijstva je bila in je nujna prisotnost tako delovnih organizacij s področja kmetijstva, kot Kmetijske razvojne skupnosti, Kmetijske zemljiške skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti. Analiza izvajanja nalog za obdobje 1970–1975 je pokazala, da je usmeritev pravilna in da je potrebno kmetijsko proizvodnjo še nadalje pospešeno razvijati.

Bistvene značilnosti prehojenega obdobja v občini Cerknica so intenzivna vlaganja v kmetijsko

proizvodnjo, tako v mehanizacijo kot v modernizacijo hlevskih kapacitet v družbenem in kooperacijskem kmetijstvu (600 milijonov din).

Upočasnjena je bila deagrarizacija, vzpostavljen je interes za hitrejši razvoj manj razvitih področij občine. Glavna prizadevanja so usmerjena v obdelavo tistih zemljišč, ki so sposobna za kmetijsko proizvodnjo. Rezultati so bili doseženi (proizvodnja 3 milj. l mleka, 1600 ton mesa, 1000 ton krompirja in 40 milijonov jajc letno). Samo delo je v tem obdobju navedlo na vrsto smernic za v bodoče, istočasno pa opozorilo tudi na vrsto po-

Nadaljevanje na 4. strani

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Ali je naš učinek optimalen?

Iz podatkov v zaključnem računu TOZD Grmada za leto 1977 je razvidno, da kolektivi posameznih prodajaln dosejajo zelo različen mesečni promet na zaposlenega.

Najvišji mesečni promet na zaposlenega je v lanskem letu dosegla SP Črnuče, in sicer 156.081,54 dinarjev, najnižjega pa SP Gornji grad – 87.292,09 dinarjev. Vseh 19 SP je v lanskem letu doseglo povprečni mesečni promet na zaposlenega 124.038,77 dinarjev, 198 delavcev v teh SP pa je opravilo 294.433.310,20 dinarjev skupnega prometa. SP z najvišjim doseženim prometom bi za to vsoto skupnega prometa potrebovale samo 130 delavcev, SP z najnižjim prometom pa kar 279 delavcev.

Se večji je razkorak med podatki za klasične prodajalne. Najvišji mesečni promet na zaposlenega je v lanskem letu med 31 tovrstnimi dosegla poslovalnica Savlje, in sicer 206.549,16 dinarjev, najnižjega pa poslovalnica Savlje, in sicer 206.549,16 dinarjev, najnižjega pa poslovalnica na Celovski 62 v Ljubljani – 68.950,84 dinarjev. Povprečni mesečni promet na zaposlenega vseh klasičnih prodajaln je v lanskem letu znašal 112.515,78 dinarjev, 96 delavcev v treh prodajalnah pa je doseglo 130.144.749 dinarjev skupnega prometa. Poslovalnice z najvišjim doseženim prometom bi za enako vsoto skupnega prometa potrebovale le 53 delavcev, tiste z najnižjim pa 157 delavcev.

In kako je z bifeji? Od 14, kolikor jih TOZD Grmada ima, je najvišji mesečni promet na zaposlenega v lanskem letu dosegel bife v Rožanski ulici v Ljubljani – 52.100 dinarjev, najnižjega pa bife na Konjskem vrhu – 19.204 dinarjev. Povprečni mesečni promet na zaposlenega vseh bifejev v lanskem letu je znašal 40.988 dinarjev, 59 delavcev, zaposlenih v teh bifejih, pa je doseglo 29.090.144 dinarjev skupnega prometa. Bifeji z najviš-

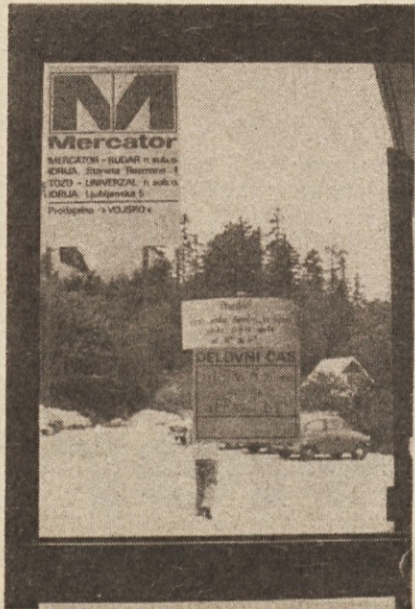
jim doseženim prometom bi za to vsoto skupnega prometa potrebovali samo 46 delavcev, bifeji z najnižjim prometom pa kar 126 delavcev.

Vzroki za tako različne storilnosti so številni in raznovrstni: organizacija dela, zavzetost kolektivov, funkcionalna in tehnična opremljenost lokalov, struktura potrošnikov in podobno.

Vsekakor pa je boljši poslovni jutri odvisen od storilnosti dela, ki je pogoj za vsestranski in hitrejši napredek družbe. Razmisliti bo torej treba, kako povečati storilnost dela in doseči, da bo večina kolektivov dosegala tolikšen promet, kot ga dosejajo najboljši.

Podobno kot za storilnost dela si prizadevamo tudi za ekonomičnost poslovanja.

Nadaljevanje na 6. strani

Odprta vrata poslovalnice bodo prihranila naporno in dolgo pot po živila in potrebščine v dolino. – Foto Jaro Novak

Ivanka Leskovec – M-Rudar Idrija

Mercator v hribih

Iz meseca junija datira še dogodek, pomemben za Mercator-Rudar iz Idrije. 24. 6. je bila na Vojskem svečana otvoritev Mercatorjeve prodajalne z majhnim gostiščem na Vojskem, na nadmorski višini 1080 metrov. Več o tem bo razvidno iz vsebine nagovora, ki ga je ob otvoritvi naslovlila na tamkajšnje krajane in goste svečanosti direktorica M-Rudarja, Ivanka Leskovec:

»Vaš kraj Vojsko, ki je dal svoj velik prispevek narodnoosvobodilni borbi, je končno dobil prepotrebno trgovino.

Vas na višini 1080 m s kopico raztresenih domačij je oddaljena 12 km od Idrije, kjer je najbližja možna oskrba z živili, zato o nujnosti trgovine ni mogoče dvomiti. Res, da je speljana iz Idrije do Vojskega gorska cesta, vendar se zaradi takšne nadmorske višine dogaja, da je pozimi ta kraj zaradi previsoko zapadlega snega nedosegljiv. V takšnih primerih vemo,

manjšim številom prebivalcev, kot je Vojsko.

Stroški poslovanja so zato v naši delovni organizaciji dosti višji kot v drugih trgovskih organizacijah in zato je vsaka investicija, vsaka nova ali preurejena prodajalna nastala le z odrekanjem celotnega kolektiva.

Kot že rečeno, smo pri gradnji trgovine na Vojskem naleteli na resnično razumevanje. Naša lastna sredstva niso zadoščala, zato smo morali iskati kredite pod čim ugodnejšimi pogoji in pri tem gre

Glavni pobudnik in tisti, ki je poskrbel za realizacijo izgradnje trgovine z gostinskim objektom je bil takratni direktor Slavko Šulga, ki pa je med tem odšel v pokoj.

Tovariš Česnik Marjan, projektant Investe, je naše želje oblikoval v načrt za objekt, ki je pred nami. Pri tem je z veliko razumevanja in domiselnosti sledil našim zamislim, ki niso bile vedno najprimernejše ali lahko izvedljive. Menim, da boste po ogledu potrdili, da je potrebno dati priznanje

Domačinka, ki je Mercator – Rudarju iz Idrije podarila zemljišče za objekt. – Foto Jaro Novak

Mercatorjeva poslovalnica na Vojskem se lepo vrašča v hribovski ambient. – Foto Jaro Novak

Iz dela mladih M-Rožnik

Center za obveščanje

Za živo vključitev

O programu dela Koordinacijskega sveta ZSMS M-Rožnik

Ugotovitev, da je Zveza mladine, v primerjavi z drugimi načini političnega združevanja, ne slabše organizirana, ampak manj učinkovita, velja za večino temeljnih in delovnih organizacij. Kakor so mladi delavci sicer dejavni v samoupravnih organih in organih Zveze komunistov in Zveze sindikatov, je dejstvo, da ne iščejo v zadostni meri uresničevanja svojih potreb v organizacijskih oblikah ZSM. Ne nameravamo ob tej priložnosti odpirati razprave o vzrokih, marveč opozoriti na pozitivna prizadevanja subjektivnih sil v Mercator-Rožniku, da oživijo organizirano gibanje 780 mladih delavcev in delavk

Program, ki so ga sprejeli mladi iz Mercator-Rožnika na ustanovni seji Koordinacijskega sveta, 29. junija letos, je ambiciozen in napoveduje vključitev mladih na vseh ključnih točkah dela in življenja TOZD.

Tako se bodo organi KS osnovnih organizacij Mercator-Rožnika v letu 1978 vključili predvsem na naslednjih področjih:

Prednost bodo imele naloge, ki izhajajo iz Ustave in Zakona o združenem delu. Z Zakonom o delovnih razmerjih se bodo seznanjali v praksi in s prirejanjem strokovnih predavanj.

Koordinacijski svet bo pobudnik in pomočnik za ustanovitev organizacij mladih v TOZD, kjer te še niso zaživele.

Program KS OO ZSMS Mercator-Rožnik predvideva tudi komisijo za idejnopolično delo in izobraževanje. Med njene naloge sodi vključevanje mladih v politične šole in seminarje, sodelovanje pri delovnih akcijah; vključevanje v samoupravne organe v TOZD, obravnavo gradiv za seje samoupravnih aktov, ustanovitev marksiističnih krožkov, organizacijo predavanj in sodelovanje pri akcijah sindikata ter OO ZK, tako da bodo usklaje-

ni programi porok za enotno nastopanje vseh družbenopolitičnih organizacij.

Kot posebno nalogo so si organizirani mladinci naložili krepitev članstva ZK iz vrste mladine. »Članstvo ZSMS v TOZD je kadrovska teza za obnavljanje članstva ZK Mercator-Rožnik.« so zapisali in poudarili stalnost te akcije.

Aktivnost za obrambo in družbeno samozaščito bo usmerjena predvsem na idejnopolične priprave mladih za te cilje. S tem v zvezi načrtujejo problemsko konferenco skupaj z odborom LO.

Mladinci Mercator-Rožnik si bodo prizadevali za študij ob delu, zavedajoč se odvisnosti razvoja delovne organizacije od strokovnega kadra, pri čemer bodo skrbeli za dosledno izvajanje samoupravnih dogovorov za to področje in za načelo enakih možnosti vseh mladih.

V politiki zaposlovanja se bodo zavzemali za izdelavo programov zaposlovanja in potreb po kadrih.

Skrb za urejanje stanovanjske problematike je že enajsta točka programa KS OO ZSMS Mercator-Rožnik. Zavzemali se bodo za akcije gradnje delavskih stanovanj in za rešitev stanovanjskega problema mladih družin.

V načrtu je udeležba v mladinski delovni brigadi, pri čemer bo sodeloval iz vsake TOZD in DO vsaj po en mladinec v MDA SOZD Mercator. Na področju uresničevanja športnih potreb bodo vpeljali več načrtnosti in sodelovanja s sindikatom.

Pri uresničevanju kulturnih potreb mladih bodo odpirali možnosti za kulturno ustvarjanje.

Informiranje je sicer omenjeno kot zadnja, sedemnajsta točka programa, vendar se ta zavzema za razvijanje obveščanja kot sistema. Predvideno je, da del teh nalog uresničujejo preko časopisa Mercator (1 do 2 strani!), zaradi česar so v programu določili, da mora vsaka osnovna organizacija imeti poverjenika za obveščanje.

Program je pripravil iniciativni odbor. Za njegovo izvajanje pa so seveda odgovorni novo izvoljeni organi.

V krogu majhnega kolektiva in vabljenih, med njimi generalnega direktorja SOZD Mercator, je bila v soboto 24. 6. 1978 prijazna slovesnost ob otvoritvi poslovalnice. – Foto Jaro Novak

kako potrebna je prebivalcem tega področja trgovina, ki ima na zalogi najnujnejša živila.

Tako trgovsko podjetje Univerzal kot kasneje Mercator, sta imela v programu ureditev nove trgovine na Vojskem, saj dosedanja prostora v kleti župnišča, ki sta pred vojno služila za hlev, nista bila primerna za hrambo in prodajo živil.

Težava je bila vseskozi v pomanjkanju sredstev in do realizacije tega programa tudi sedaj ne bi prišlo, če ne bi naleteli na zelo široko pomoč in razumevanje.

Zaradi težkega terena na območju občine Idrija, kjer je razpredena mreža naših prodajaln, je trgovska dejavnost v naši delovni organizaciji v zelo težkem gospodarskem položaju.

Več kot tretjina prodajaln je v hribovskih in oddaljenih krajih, do katerih so poti še slabše in so v zimskem času še težje dostopne kot na Vojsko in nekatere oskrbujejo tudi krajevne skupnosti s še

zahvala v prvi vrsti Zavarovalni skupnosti Triglav oziroma pred tem zavarovalnici Sava, ki je s krediti prispevala k izgradnji trgovine in nabavi zimske zaloge živil, ki je na Vojskem nujno potrebna.

Z razumevanjem je bila obnovljena tudi vloga za kredit pri skladu skupnih rezerv občine Idrija in skladu družbenopolitičnih skupnosti občine Idrija.

Posebna zahvala, da stoji objekt na tem mestu, gre lastnici tega zemljišča, Ivanki Likar, ki nam je zemljišče podarila.

Z lastnimi sredstvi in krediti si je tako takratni Mercator TOZD Idrija zastavil načrt izgradnje trgovine z bifejem in nekaj turističnimi sobami. Vendar se je že v začetku pokazalo, da je ta načrt samo v sklopu trgovske dejavnosti neizvedljiv. Na pomoč so priskočili Idrijski gostinci (takratni TOZD Pod gradom), ki so k objektu prispevali svoj delež in načrt dopolnili s kuhinjo za pripravo enostavnejših jedi.

tovarišu Česniku, ker je uspel, da se objekt lepo vklaplja v okolje.

Da je objekt takšen, kot je bilo načrtovano, je uspešno poskrbelo naše gradbeno podjetje Zidgrad.

Vojsko z lepo okolico in bogato preteklostjo v narodnoosvobodilni borbi, s partizansko tiskarno Slovenijo in partizanskim gostiščem v tem letnem času kar kliče po izletih – bodisi k spoznavanju bogate preteklosti. V zimskem času, ki pa je na Vojskem zaradi sorazmerno visoke nadmorske višine daljši kot drugod, pa tukaj najdejo odlične terene številni smučarji. Ta gostinski objekt naj bi omogočil prijetno počutje tako domačim kot tujim turistom.

Preden vstopimo v novo trgovino in gostinski del se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so kakor koli prispevali k temu, da se je dolgoletna želja in potreba krajanov uresničila. K prazničnemu vzdušju, ko Vojsko obuja spomine na najtežji trenutek, to je požig vasi, naj se pridruži tudi otvoritev novega trgovsko-gostinskega objekta.

Oživljanje kmetijske proizvodnje

Nadaljevanje s 1. strani

manjkljivosti, ki so vplivale na dosedanji razvoj kmetijstva v občini in v Sloveniji.

Veljalo bi omeniti predvsem nekatera nerešena sistemska vprašanja, ki vplivajo na vse gospodarstvo in ravno tako na kmetijstvo (izvozna politika, sistem cen), na neizdelano kmetijsko zakonodajo, ki kljub temu, da je bila sprejeta leta 1973, ni rešila nekaterih bistvenih vprašanj. To velja predvsem za zelo medlo definicijo statusa kmeta v zakonu o kmetijskih zemljiščih, za slabost zakona pri prometu s kmetijskimi zemljišči, kjer je bil zakon izigran skozi darilne pogodbe, na krivične določbe zakona o varstvu in gojitvi divjadi, kjer ni dovolj jasno opredeljena odgovornost organizacij, ki gospodarijo z lovišči, za škodo, ki jo napravi divjad. Neizdelana so bila tudi merila v zakonu o združevanju kmetov v dohodkovnih odnosih, predvsem pri sistemu skupnih naložb v kmetijsko proizvodnjo in o delitvi skupnega prihodka oziroma rizika.

Omeniti je potrebno izredno živahno družbenopolitično delovanje, saj so v tem obdobju začele z delovanjem delegatske skupine po proizvodnih okoliših oziroma krajevnih skupnostih, mladi združniki in aktivni kmečkih žena. Aktivna udeležba na zborih združenih kmetov priča o zanimanju za oživljanje kmetijske proizvodnje in za aktivnejše družbeno življenje na vasi.

Da bi spremljali celotno delovanje nosilcev kmetijstva, je republiška konferenca SZDL in CK ZKS v spomladanskih mesecih leta 1977 pripravila smernice, ki zagotavljajo hitrejši razvoj kmetijstva in gozdarstva na posameznih področjih. Te smernice smo v občini temeljito analizirali in našli na vrsto problemov, ki jih je ravno razprava skušala razčistiti, občinska konferenca maja 1977 pa je sprejela sklepe, ki obvezujejo nosilce za čimhitrejšo realizacijo.

Na tem mestu bi veljalo opozoriti le na najbolj bistvene probleme, od katerih so nekateri rešeni, na nekatere pa naj bi problemska konferenca dala odgovor:

Neusklajen investicijski program naložb v družbeni oziroma kmetijski proizvodnji združenih kmetov na razpoložljivi kmetijski prostor. Predvsem gre tu za jasno opredelitev nosilca proizvodnje na družbenem kompleksu na Marofu in v Loški dolini. Glede na to, da je s temi zemljišči do leta 1977 upravljala sedanja Kmetijska zadruga Cerknica, je tudi sistem obdelave potekal preko združenih kmetov v medsebojnih pogodbenih odnosih.

Omeniti je potrebno, da so bile te vezi manj trdne in tudi ne dolgoročne, tako da proizvajalci teh zemljišč niso izkoriščali z ustrežno agrotehniko, predvsem zaradi neopredeljenega dolgoročnega programa. Ob integraciji TOZD Lastna kmetijska proizvodnja s Perutninarskim kombinatom Pivka pa naj bi ti kompleksi prešli v upravljanje TOZD LKP za proizvodnjo krme za močna krmila pri perutninarski proizvodnji.

V javni razpravi v aprilu 1977 je bila izražena zahteva, da je potrebno na te površine izdelati čvrst program, ki naj dolgoročno načrtuje intenzivno proizvodnjo. Opredeljen je bil nosilec, TOZD LKP, z zahtevo, naj se ekonomsko upravičena proizvodnja, pridobljena iz teh površin, dokončno razčisti v začetku leta 1978. Predvsem je bila tudi naglašena odgovornost za nadaljnje investiranje v objekte združenih kmetov, računajoč na združene površine in s tem na neracionalno trošenje investicijskih sredstev zaradi dvojnosti naložb.

Dosedanja razvojna in programska usmeritev TOZD LKP Cerknica ni dala jasnega programa, zato je bila v javni razpravi ob novi zakonodaji v mesecu aprilu 1978 izražena zahteva, da je potrebno izdelati program izkoriščanja površin s strani TOZD LKP za potrebe krmnih mešanic in program dolgoročnega izkoriščanja površin v okviru Kmetijske zadruge Cerknica in njenih združenih kmetov za potrebe proizvodnje mleka in mesa. Poseben poudarek pri tem programu naj bo na sistemu skupnega vlaganja ob možno stih črpanja sredstev republike (družbeno investicijska sredstva).

Združevanje dela in sredstev poteka intenzivno, saj je do danes ustanovljenih že preko 80 strojnih in 4 proizvodne skupnosti. Združevanje zemlje pa intenzivno poteka na Blokah, kjer je predvidena melioracija in komasacija zemljišč v velikosti 500 ha in v vrednosti 1,5 milijard starih din.

Izredno pomembno mesto ima pri nadaljnjem razvoju kmetijstva prostorski načrt občine. Kmetijski zemljiški skupnosti občine Cerknica, kot nosilcu zemljiške politike, je naloženo, da skrbno gospodari s kmetijskimi zemljišči, kajti neracionalno trošenje kmetijskih zemljišč v preteklosti in njihovo opuščanje je prizadelo naše kmetijstvo.

V prostorskem planu morajo biti opredeljene celotne funkcije prostora v občini in usklajeni vsi protislovni interesi za razpolaganje s kmetijskim prostorom. Kvalitetna kmetijska zemljišča morajo biti zavarovana pred urbanizacijo in industrializacijo, za te potrebe

pa naj bi bile nasprotno zagotovljene velike površine nekvalitetne zemlje.

Z rastjo gospodarske moči občine se povečuje število posegov na zemljišča. Posebno vlogo pri tem ima industrija, ki vedno močneje zaseda odlična zemljišča brez poprejšnjih prostorskih opredelitev in soočenj z drugimi dolgoročnimi interesi.

Samoupravna organiziranost kmetijstva in gozdarstva ni speljana do konca. Tu velja opozoriti na obveznosti, da do konca leta 1978 Kmetijska zadruga Cerknica prilagodi svojo obliko organiziranosti novemu zakonu o združevanju kmetov, ki bo sprejet koncem leta.

Velja omeniti pomen sedanjega trenutka, ko se bliža zaključku prva faza javne razprave o štirih novih zakonih, in sicer:

- osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kmetijskih zemljiščih,

- osnutek zakona o združevanju kmetov,

- osnutek zakona o pogojih in postopku za pridobitev pravic do preživninskega varstva kmetov,

- osnutek zakona o intervencijah v kmetijstvu in o kompenzacijah v porabi hrane.

Omenjeni zakoni skušajo uskladiti določila obstoječih zakonov z določili zakona o združenem delu, istočasno pa odpraviti pomanjkljivosti, ki so se pokazale v izvajanju zakonov iz leta 1973. V javni razpravi v občini Cerknica je bilo največ pripomb izrečenih na zakon o kmetijskih zemljiščih z namenom, naj zakon zasleduje načelo intenzivne obdelave razpoložljivih kmetijskih površin. Pripombe se nanašajo na določilo o statusu kmeta in so sledeče:

- za kmeta naj se šteje vsak občan, ki z osebnim delom obdeluje kmetijsko zemljišče,

- ki je za obdelovanje kmetijskih zemljišč ustrezno usposobljen, to pa pomeni, da primerno vzdržuje gospodarsko poslopje, vlaga v kmetijsko mehanizacijo ter da primerno obdeluje kmetijska zemljišča in je za to tudi strokovno usposobljen,

- ki mu obdelovanje kmetijskega zemljišča pomeni glavno oz. dopolnilno dejavnost, z namenom pridobivanja dohodka.

Z zakonom naj se določi, da občinska skupščina na predlog kmetijske zemljiške skupnosti sprejme odlok o navedenih kriterijih.

Pomembna pripomba na osnutek je tudi predlog, naj se formira zveza kmetijskih zemljiških skupnosti, ki naj odigra vlogo distribu-

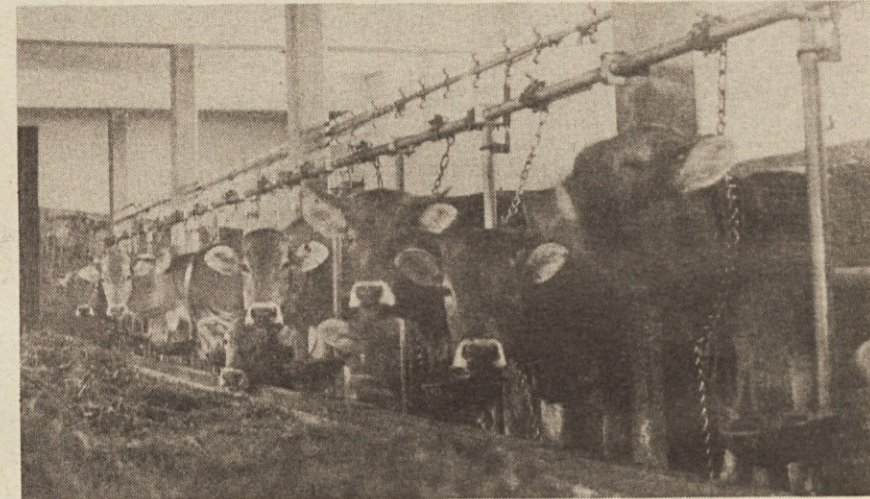
terja sredstev izravnalnega sklada, ki se mora financirati iz sredstev tistih zemljiških skupnosti občin, ki zaradi velikih investicijskih naložb močno zmanjšujejo kmetijski prostor in s tem možnosti za proizvodnjo hrane, breme oskrbe pa prenašajo na kmetijske občine.

Bistvena je tudi pripomba na

osnutek zakona o investicijah v kmetijstvu in o kompenzacijah v porabi hrane, kjer naj bi poenotili sistem zbiranja sredstev v občinske skupnosti za pospeševanje kmetijstva za celotno republiko. S tem bi poenotili njihovo delovanje in ustvarili možnosti za hitrejši napredek kmetijstva v vseh občinah ter odpravili dosedanje razlike.

Modičev hlev v Ivanjem selu bo vseljen jeseni in je v njem prostora za 60 glav živine (hlev, v ospredju mož na traktorju)

Sivo rjava pasma goveda je zaradi kvalitetnejšega mesa odpravila vzrejo nekoč znanega, premastnega bloškega vola. – Fotografije Jaro Novak

Zabukovčev že vseljeni hlev v Novi vasi – investicija iz združenih sredstev (hlev, ki je posnet v celoti, z večje razdalje)

Zadruga preizkuša tako imenovani pašno košni sistem, kjer se enkrat letno kosi in trikrat popase po tako imenovanih čredinkah, pašnih odsekih. Če bi namreč živino spustili na ves laz hkrati, bi ostalo največ pohojenega. S posebnimi gnojili dosežejo zelo hitro rast kvalitetnejše trave (v petih dneh vremena dve pedi visoko).

»Ponudba za preizkusno pašo je prišla s strani Zavoda za napredek kmetijstva. Ponudbo sem sprejel, ker se moram ves čas učiti, čeravno imam trenutno glede na obseg kmetije in na delo preveč živine. Naša norma bo 30 do 35 glav. Norma je res precej višja. Če bo danes kmet hotel živeti od živine, bo moral vzrejati 50 glav odrasle in 100 glav mlade živine. Sam tega ne zmorem, kajti hlev, kakršnega sem zgradil, je bil načrtovan pred 10 leti, na takratne razmere. Danes je v resnici že premajhen.«

V sodelovanju z zadrugo se Ado Zabukovec ukvarja tudi s pridelovanjem krompirja v skupnosti s sosedom, ker sam ne zmore strojev. Pridelek je planiran, odkup zagotovljen preko zadruge. »Od petih kmetov, ki bi prišli v naši vasi v poštev, sva ostala le dva, ki se nisva ustrašila«, je povedal Zabukovec. Lani sta pridelala na 2,5

hektarih združnega zemljišča okoli 40 ton krompirja.

»Pašno košni sistem letos prvič vpeljujem, seveda po navodilih Zavoda in Zadruge. Pašnik je treba dognojevati in čistiti. Računam, da bom postopoma prešel z vso živino na ta sistem. Kakšne so pridobitve? Zmanjšanje dela. Trdijo tudi, da je kvaliteta mesa tako najboljša. Sam, kot rečeno, s tem še nimam izkušnje.«

Kmet Zabukovec se vključuje v vrsto poizkusov. Preizkušali so z INO, kako se obnese gnojenje z umetnimi gnojili, nadalje semenjski krompir, »tako da smo ves čas povezani s strokovnjaki.« je povedal, pristavil pa naslednje: »Toda kadar je krompirja preveč, se z njim nehamo ukvarjati. Tudi za mleko se v zadnjem času ni treba več prizadevati, ker ga je menda preveč in so odkupne cene izredno nizke.« Kako je zadovoljen s sodelovanjem z zadrugo?

»Prav v dlako ne gre gledati nikomur,« je odvrnil. »Zdi se mi, da bi moralo več denarja, ki ga izda prebivalstvo za naše proizvode, priti nazaj v kmetijstvo, v razvojne skupnosti, iz česar bi se krile cene za tiste artikole, katerim cena pade. 80 odstotkov vse naše proizvodnje

Združevanje dela na skopi zemlji

Jaro Novak – Delovna skupnost SOZD

Kmet še vedno negotov

Kmetijsko področje občine Cerknica je tudi oskrbovalno zaledje glavnega mesta Slovenije. Pomemben dejavnik v pospeševanju kmetijstva v tej občini je Mercator-Kmetijska zadruga Cerknica. Vodstvo zadruge je z osebno zavzetostjo, požrtvovalnostjo in z veliko mero taktičnosti pridobilo za združevanje dela in sredstev okoli 600 kmetov svojega razmeroma razsežnega, a slabo naseljenega področja. Žal pa kooperantom vodstvo zadruge v strokovnem pogledu lahko mnogo manj pomaga, kakor bi želelo samo in tudi kmetje, kajti kadrov primanjkuje. Z direktorjem Mercator-KZ Cerknica sva oni dan obiskala dva njihova kmeta, ki sta nedavno z združenimi sredstvi zgradila hleva za vzrejo živine po novem, še poizkusnem sistemu.

Bloška zemlja je skopa in daje malo možnosti za razmah kmetijstva. Za domačina, ki se je odločil živeti od rodne zemlje, ne gre več po starem. Iz tega spoznanja se je kmet Ado Zabukovec iz Nove vasi na Blokah odločil za združevanje dela in sredstev v KZ Cerknica. To

mu omogoča 28 hektarov zemlje, katere 9 ha je gozda.

»Naslonitev na zadrugo v Cerknici nam pomeni povezavo s svetom in strokovno pomoč v znanju. Tukaj preizkušamo vrsto novosti za izboljšanje prihodka. Tretja prednost združevanja je možnost

kreditov. Moj traktor iz leta 1969 je kupljen za enega prvih posojil,« je povedal kmet Zabukovec.

Ado Zabukovec se je usmeril v živinorejo. Vzreja sivorjavo pasmo, povečini krave molznice in mlado živino. Dvajset glav ima trenutno na paši, trideset v hlevu.

Sestal se je kolegij generalnega direktorja SOZD

67 vabljenih, povečini poslovnih organov organizacij, združenih v SOZD Mercator, se je udeležilo razširjene seje kolegija generalnega direktorja SOZD Mercator 27. junija 1978 v prostorih restavracije Mercator – Rožnik, TOZD Jelka, v Ribnici na Dolenjskem. Sejo je vodil generalni direktor SOZD, Miran Goslar.

Naneslo je, da je bil dan seje kolegija ravno 27. junij, ko je SOZD Mercator v palači skupščine SRS v Ljubljani prejel visoko priznanje ob Dnevu samoupravljalcev. O tem je prišla obvestiti zbrane poslovodne organe organizacij, združenih v Mercator, predsednica centralnega delavskega sveta Jasna Žagar, ki je prisotnim in njihovim kolektivom za to priznanje čestitala.

Osrednja točka dnevnega reda je bila predstavitev gradiva za oblikovanje informacijskega sistema v SOZD Mercator na računalniški podlagi ter obravna osnutka samoupravnega sporazuma o

medsebojnih razmerjih in finanširanju računalniških obdelav v SOZD. Druga pomembna tema je bila pregled poslovanja Mercator – Interne banke v 6 mesecih od njene ustanovitve, in združevanje sredstev za povečanje proizvodnih kapacitet Cementarne Trbovlje.

Analize naj prinašajo kvalitativne kazalce poslovanja

Na začetku seje so udeleženci poslušali analizo poslovanja SOZD za 1. trimesečje – temo, ki smo jo komentirali v junijski izda-

ji časopisa. SOZD je v 1. trimesečju ustvaril nekaj več kakor 3 milijarde celotnega prihodka, kar predstavlja 24% planiranega ali 26,5% doseženega v letu 1977. Za poslovni sklad je ostalo 27.834 din. Porabljena sredstva zavzemajo višji odstotek prihodka kakor v letu 1977. Največji del čistega dohodka se porabi za osebne dohodke, in sicer 75,9%, kar je domala isto kakor prejšnje leto. Izgube v strukturi zajemajo enak delež kakor v lanskem trimesečju, v absolutnem znesku pa so večje in znašajo preko 11 milijonov. Med vzroki strokovna služba navaja izplačevanje OD ne glede na dosežke,

izpad plačane prodaje zaradi poslabšanja razmer na trgu in sezonske vplive na prodajo trgovine na drobno ter na kmetijstvo.

Glede na podatke iz prvega trimesečja se za leto 1978 ne nakazuje ugodnejši finančni rezultat – zaradi močnih inflacijskih vplivov, ki sicer povečujejo celotni prihodek, istočasno pa tudi stroške, s čimer se dohodek relativno manjša. Slabo kaže tudi zaradi izpada izrednih dohodkov v trgovski dejavnosti, nadalje zaradi slabe kmetijske letine in pričakovane podražitve artiklov, hkrati pa zaradi finančnega rezultata kmetijskih delovnih organizacij. Dajave in obveznosti se ob vsem tem povečujejo zaradi rasti osnov, osebni dohodki pa se povečujejo skladno z življenjskimi stroški. V razpravi je bila poudarjena potreba po tistih kazalcih v Mercatorjevih analizah poslovanja, ki bodo govorili o produktivnosti dela, ki bodo kazali kvaliteto poslovanja in skozi katere se bodo odražali rezultati naših skupno dogovorjenih nalog, kar naj ima za posledico kvalitativno izboljšanje poslovanja. Udeleženci seje kolegija generalnega direktorja so ponovno apelirali na nizko ali nikakršno akumulativno sposobnost, posebej na podeželju, in priporočili, da SOZD ta vprašanja prenese na odgovorna politična mesta, na družbenopolitične skupnosti.

Računalniški informacijski sistem s tremi centri bo enoten

Direktor centra za AOP SOZD Mercator, Drago Juratič, je predstavil predlog oblikovanja informacijskega sistema na podlagi računalništva in osnutek samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri finanširanju računalniških obdelav v SOZD Mercator. Načrt naj bo za celotno SOZD enoten in naj se opira v prvi fazi na 3 računalniške centre: Ljubljana, Postojna in Ptuj. Nadalje je Drago Juratič predstavil zamisel poslovnega odbora, ki bo usmerjal in nadzoroval razvoj in delo računalniškega informacijskega sistema. Udeleženci seje kolegija v Ribnici so se zavzeli za načrt in poudarili, da je avtomatska obdelava za Mercator nujna in da je nujen tudi enoten pristop. Zavzeli so se za usposobitev kadrov pri uporabnikih – to je pri TOZD oziroma DO. Podprli so prehod na centralističen sistem in prioriteten program. Poslovni odbor naj sestavljajo uporabniki in izvajalci, predvsem ob sprejemanju planov. Odbor naj ne bo samo posvetovalno, ampak delovno telo, ki naj tudi odloča. Sedanji program za vzpostavitev banke podatkov je bil ocenjen kot kvaliteten napredek, tudi z vidika plačila po opravljenih uslugah. Najbolj aktualna se kaže obdelava blagovnega prometa. Spet in spet je bila naglašena potreba po usposobitvi uporabnikovih kadrov. Izvajalec je apeliral na potrebo po postopnem vključevanju v obdelavo. Razen tega bo ERC nudil pri uvajanju pomoč posameznim organizacijam, pri čemer naj bodo tudi same pobudniki.

Računalniška obdelava je področje, ki ga ne obvladamo. Vztrajati pa je treba na enotnem sistemu obdelave. Pristop, ki se ne more vključiti v sistem SOZD, je v bistvu izstop iz sestavljene organizacije. Udeleženci so bili enotni glede izhodiščnega načrta za razvoj banke podatkov in za enotni sistem računalniških obdelav. Gradivo pa je po točkah obdelal le predstavnik Mercator – Panonije, ki je v pogledu uvajanja računalništva med organizacijami Mercatorja najbolj napredovala.

Sovlaganja za potrebe po cementu

Informacijo o združevanju sredstev za povečanje proizvodnih

zmogljivosti Cementarne Trbovlje je podal direktor komercialnega sektorja SOZD. Cementarna bo povečala proizvodnjo za 100% letno, če bodo poslovni partnerji prispevali sredstva za razširitev in modernizacijo. Predlagani ključ je: za vsakih 1000 ton do sedaj zagotovljenega cementa po 500.000 din. SOZD Mercator ima za svoje potrebe zagotovljenih 30 tisoč ton cementa, medtem ko bi ga moral za nadaljnje poslovanje zagotoviti še 10 do 15 tisoč ton. Dogovorjen je bil sestanek komercialistov prizadetih organizacij za enoten nastop pri Cementarni.

Interna banka pohvaljena

Sledila je informacija o poslovanju Interne banke, ki jo je podala, takrat še vršilka dolžnosti direktorice, Draga Vaupotič.

Poslovodni ugotovili uspešnost poslovanja banke, njeno ažurnost in ugodne kreditne pogoje ter izrazili priznanje delavcem Interne banke. Njeno poslovanje predstavljamo v tej izdaji časopisa.

V akcijah SOZD naj se najde delavec

V nadaljevanju so bili udeleženci seznanjeni z akcijo družbenopolitičnih organizacij za razmah množičnega športa in rekreacije v Mercatorju. Letne športne igre, ki so letos v mesecu juniju prvič stele, so ena od akcij za uveljavitev primarnih interesov delavcev v okviru združenega dela. Letošnje leto je tehnično organizacija iger prevzela Mercator – Panonija Ptuj. Udeleženci seje kolegija so akcijo podprli in jo bodo spremljali vse do njenega finala septembra v Ptuj. Stroški se bodo delili po udeležencu tekmovanj v finalnem delu.

Podpora zasebnim trgovinam

Zadnje čase so na dnevnem redu narentabilne trgovine. V zvezi s tem je direktor razvojno-planskega sektorja poročal o možnosti, ki jo daje Zakon o blagovnem prometu (Ur. list SRS 2/77) delovnim ljudem, da sami ali s člani svoje družine, na podlagi pismene pogodbe z zato registrirano organizacijo združenega dela, opravljajo prodajo na drobno. Občinske skupščine so poblašene, da na podlagi mnenja organizacij potrošnikov v občini dovoljujejo opravljanje takega prometa. Mercator je za takšno sodelovanje zainteresiran, ker se v tem nakazuje možnost za ekonomičnost pri kritju potreb prebivalstva na podeželju.

Nedopustno višanje OD

Namestnik generalnega direktorja; Vukadin Nedeljković, je v zvezi s problematiko delitve osebnih dohodkov v SOZD apeliral na 127. sklep, sprejet na 7. zasedanju Delavskega sveta, kjer je bila imenovana posebna komisija za ureditev tega področja. V 1. posebni izdaji časopisa Mercator je bil objavljen osnutek Samoupravnega sporazuma o enotnih osnovah in načelih za določanje organizacije in razvida del in nalog TOZD ter DO, združenih v SOZD Mercator. Omenil je, da več delovnih organizacij teh meril ne upošteva ter da zvišuje sredstva za osebne dohodke na račun skladov. Glede na to je opozoril na utrditev naslednjih stališč:

1. obdržati je treba skupno dogovorjena merila,
2. v naslednjih mesecih ne dovoliti povečanje OD,
3. zvišanje OD predvideti za konec leta, da ne bi bila poraba v škodo skladom.

V jeseni revizija samoupravnih aktov

Tovariš Lojze Briški, predsednik Izvršilnega odbora DS SOZD, je opozoril na rok 1. oktobra 1978, ko morajo TOZD in DO oddati vse svoje predloge za spremembo samoupravnih splošnih aktov SOZD.

»Pre upotrebe dobro promučkati«

Opozorjeno je bilo tudi na določilo Zakona o blagovnem prometu, ki zahteva označevanje tehnične blaga oziroma opremljanje blaga z navodili za uporabo v jezikih narodov in narodnosti, na katerih ozemlju so artikli v prodaji.

Za »Srečno Novo leto«

Vodja oddelka ekonomske propagande, Anton Kočevar, je predstavil zamisel o enotnem Mercatorjevem stenskem koledarju za prihodnje leto. Slikovna tema – slovenska domača obrt, je bila sprejeta.

Združevanja dela na skopi zemlji

Jaro Novak – Delovna skupnost SOZD

Kmet še vedno negotov

Nadaljevanje s 4. strani

gre za Ljubljano, a za razvoj se nam ne vrača. Porabnik bi se moral zanimati za razvoj pridelovanja,« je pribil Ado Zabukovec z Blok. Ima šestero otrok, ki vsi pomagajo pri delu, pri tem pa so uspešni v šoli. Žena poleg dela na kmetiji združuje svoje delo še v zadruzi pri vzreji piščancev... Tam, kjer se je vedno delalo, se dela še danes!

MODIČ Rajko iz Ivanjega sela, ki sva ga z ing. Frelihom isti dan obiskala, ima okoli 20 hektarov zemlje in 20 gozda. Polovico te zemlje ima v Planinskem logu ob reki Unec, kjer je do leta 1985 načrtovana poplavitve. »Hlev še ni zgrajen, pa nam že to grozi. In tu je največ krme za našo živino,« je dejal.

Hlev, ki bo jeseni vseljen, je predviden za 50 do 60 glav pitancev sivorjave pasme. Načrt hleva je tipski, predračun za v enem letu zgrajeni objekt pa je znašal 120 milijonov. Od tega je 30 milijonov združnega posojila v prvi fazi, v drugi fazi pa še 20 milijonov. »Bilo je obljubljeno, da bom oproščen davka za gradbeni material, vendar sem ga moral plačati kar okoli 8 milijonov. Šele letos tega ne bo treba.«

Skupaj z dvema kooperantom vzreja za zadrugo 25 glav plemenske živine po pašno košnem sistemu. »Mi tukaj smo na griču, zato

moramo živini nositi vodo, okoli 10 tisoč litrov v desetih dneh. Zvožimo jo s cisterno oz. traktorjem.«

»Dogovorjeno je, da bomo dobili plačan prirastek, po 20% od prodajne cene. Ne vem še, ali bo to možno in ali bo s tem plačano vloženo delo. Tega pa je veliko vložnega. Teren je v resnici primeren samo za pašo. Namen je prirerjanje telet. Mleka se pri nas pridelala malo, kajti krma tukaj je trda, tako da namolzemo 12 do 13 litrov, kjer je drugje norma 30 litrov. Tudi če bi dokupovali krmila, se pridelek ne bi izboljšal toliko, da bi se izdatki izplačali. Mleko se cení, krmila dražijo,« je povedal kmet Modič. Žena, ki je bila tedaj poleg, je povedala še to: »Mi smo na meji treh občin – cerkniške, logaške in postojnske. Nam plačajo mleko po 3,14, v sosednji vasi pa je zbiralnica druge občine, in plačujejo po 4 ali več, spet drugače v drugi vasi,« je rekla. »Molzna naprava, ki jo načrtujemo, pa stane 6 do 7 milijonov,« je pristavil mož. »Mi dobimo, kar dobimo, za svoje proizvode, pa vendar tudi mi dajemo cesarju, kar je cesarjeva in bogu, kar je božjega.« Prišel je pismošna in nas za hip zmotil, ko je kasiral naročnino za Ljubljanski Dnevnik in za Kmečki glas.

Rezultati pašno košnega sistema se bodo pokazali konec sezone, ko bodo vse stehali in poračunali izdatke ter delo. Seveda vodi jo knjigovodstvo.

Pogovor je stekel še o nihanju politike do zadrugištva. »Pred 20 leti smo imeli svojo zadrugo v Uncu in takrat ustvarili 20 milijonov dobička. Hlevi, s 150 glavami živine so šli, dobička pa ni več.«

Kmet Modič je član delegacije in član kmetijskega odbora za svoj okoliš. Manjka jim predvsem strokovnega kadra, ki bi spremljal proizvodnjo in svetoval. »Živimo gre v Ljubljano. Z njo se bogatijo kraji potrošnikov, po naših vaseh pa gnojnica ponekod še teče čez pot.« Seveda je tudi v krajih pomankanje mlade delovne sile na kmetih. »Ko mladi okusi sladolep v Cerknici, ga kmetija ne vidi več. Pa tudi ni zanesljiva. Danes delam hlev, jutri morda ne bo več moj. Investicije so velike, vračanje kreditov prekratko. Moramo prikrajševati sebe.«

Tovariš Modič je bil delegat na problemski konferenci, kjer so v občinskem merilu načeli problema Planinskega polja, Cerkniskega jezera, posestva Marof in problematiko kmečke žene.

»Najbolj nas boli Planinsko polje. Naš okoliš bo s poplavitvijo izgubil krmo za okoli 150 glav živine. Isto preti tudi vasem Jezero, Cerknica, Grahovo... Danes vse vlagam v ta hlev, nekdo drugi pa v barko na morju. Moj hlev bo jutri podružbljen, onemu pa bo barka ostala,« se je kmet Modič ob sklepu pogovora nehote dotaknil bistvene dvoličnosti naše družbe.

Združeno delo 8-članske družine kmeta Ada Zabukovca iz Nove vasi na Blokah je velik prispevek k združenim naporom M-KZ Cerknica. – Foto Jaro Novak

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Ali je naš učinak optimalen?

Nadaljevanje z 2. strani

Oglejmo si kolikšen promet smo v TOZD Grmada v preteklem letu dosegli na m² prodajne površine in kako se to odraža na stroških.

19 SP je imelo v lanskem letu 3025 m² neto prodajnih površin. Najvišji mesečni promet na m² je dosegla SP v Rožanski ulici v Ljubljani in sicer 14.168 dinarjev, najnižjega pa SP v Ljubnem – 3.303 dinarje. Razlika med obema je torej kar 10.865 dinarjev. Povprečni mesečni promet na m² v vseh SP je v lanskem letu znašal 8.111 dinarjev.

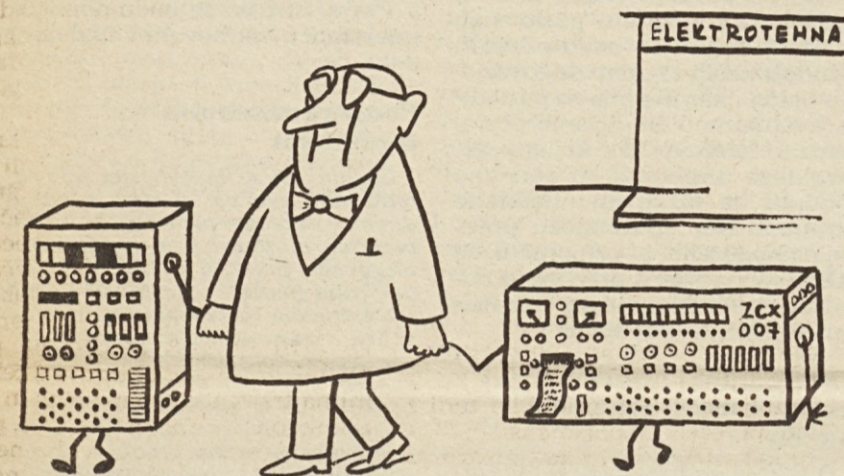
Istih 19 SP je imelo v lanskem letu 5873 m² bruto prodajnih površin (prodajaln in skladišč). Najvišji mesečni promet na m² je dosegla SP Domžale – 7.590 dinarjev, najnižjega pa zopet SP Ljubno – 1.468 dinarjev (torej le 28,7% prometa domžalske SP). Povprečni mesečni promet na m² je znašal 4.178 dinarjev.

Podobno stanje je tudi v klasičnih prodajalnah.

14 bifejev je imelo v lanskem letu 882 m² neto prodajnih (strežnih) površin. Najvišji mesečni promet na m² je dosegel bife v Januševi ulici v Ljubljani – 6.242 dinarjev, najnižjega pa bife na Konjskem vrhu – 543 dinarjev. Razlika je ogromna: kar 11 in pol kratna. Povprečni mesečni promet na m² je znašal 2.748 dinarjev.

Istih 14 bifejev je imelo v lanskem letu 1756 m² bruto prodajnih površin. Najvišji in najnižji mesečni promet na m² sta dosegla ista bifeja – prvi 3.689 dinarjev, drugi pa 425 dinarjev (kar je le 11,5% prvega). Povprečni mesečni promet na m² je znašal 1.381 dinarjev.

Iz navedenih podatkov je razvidno, kako zelo vpliva ekonomičnost poslovanja na promet. Zavedati bi se morali, da brez ekonomičnosti poslovanja ni dobrega upravljanja in gospodarjenja in tudi ne prepotrebne stabilizacije. Naš cilj naj bo čim večji promet na kvadratni meter prodajne površine!

Izobraževanje ob delu v M-Panonija

Kristina Antolič – M-Panonija Ptuj

Ko se praksa sooči s teorijo

Spoznanja delavcev – študentov na srednji komercialni šoli v Ptuj

Program izobraževanja delavcev ob delu v delovni organizaciji Mercator-Panonija Ptuj zajema vse smeri – od dokončanja šole za delavce, ki te niso končali pred zaposlitvijo, pa vse do visoke šole.

V okviru omenjenega programa je letos končala srednjo komercialno šolo pri Šolskem centru za gospodarstvo in upravo »Jože Lacko v Ptuj« druga skupina delavcev Mercator-Panonije.

Po končanem študiju, ki je trajal pet semestrov, lahko rečemo, da je bil naporen, zahteven in pester. Naporen zaradi celodnevne zadržanosti od doma – dopoldan redno delo, popoldan pouk – posebej za matere z majhnimi otroki. Zahteven zato, ker se je pouk odvijal kot v redni šoli, s sprotim preverjanjem znanja in rednimi semestralnimi izpiti. Vse to je zahtevalo, da smo morali gradivo, podano med šolskimi urami, iz učbenikov sproti utrjevati. Pestrost pa se je odražala v tem, da smo se delavci iz prakse, po več letih dela in odsotnosti iz šolskih klopi, ponovno srečali s teoretičnimi znanji, namenjenimi za prakso, in ugotavljali, kakšne so teorije, kot element za razvijanje prakse v gospodarstvu oziroma znotraj tega, v določeni gospodarski panogi, v okviru programa srednje komercialne šole.

Iz naslova šole (Srednja komercialna šola) bi utegnili slediti, da je to ožje gospodarsko in trgovsko usmerjeni študij, kar pa ne drži. Posebno ne sedaj, ob uveljavljanju samoupravnih odnosov, ki temeljijo na novi zvezni in republiški ustavi, na Zakonu o združenem delu in Zakonu o delovnih razmerjih. To smo ugotovili v času šolanja pri predmetih samoupravljanje s temelji marksizma in pri zakonodaji.

Vsebinsko so tisti med nami, ki so pred začetkom ali v teku šolanja sodelovali v organih samoupravljanja v delovni organizaciji ali krajevni skupnosti, dokaj laže in hitreje dojemali ter svoje praktične izkušnje med poukom povezovali s teorijo. S tem so na najprimernejši način pomagali tistim, ki doslej niso sodelovali v samoupravnih organih.

Zavedajoč se, da smo bili v času šolanja, skladno z določbami samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, deležni ugodnosti, kot sta šolnina in študijski dopust, se delovnemu kolektivu za to iskreno zahvaljujemo, predvsem pa tistim delavcem, ki so morali v času naše odsotnosti delo nemoteno opravljati.

Družbeni sistem obveščanja mora vsem subjektom samoupravljanja in političnega odločanja zagotoviti pravočasne, objektivne in vsestranske informacije ter jih stalno bogatiti.

(Iz resolucij za 11. kongres ZKJ)

Center za obveščanje

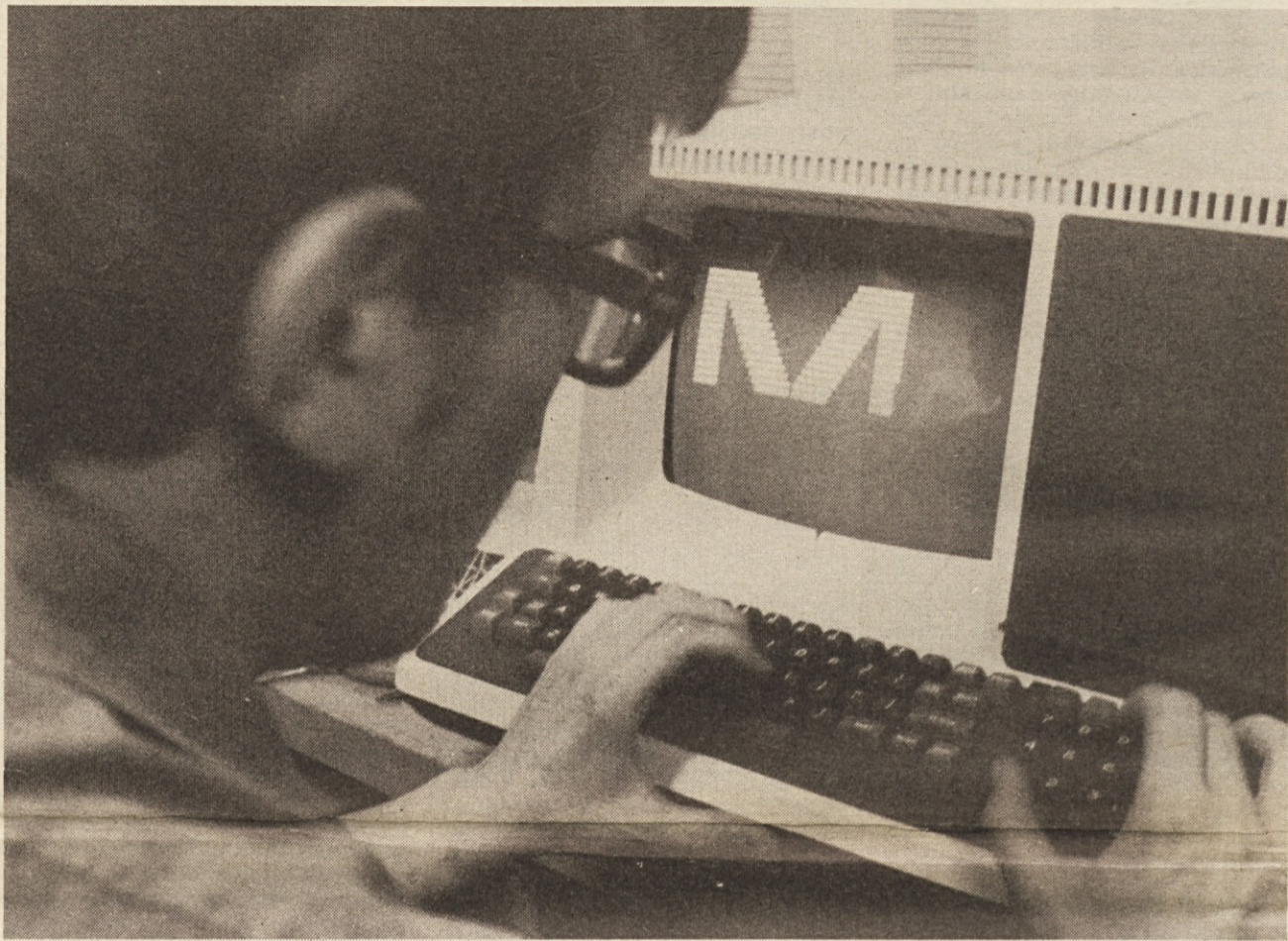
Računalnik prispel – kaj zdaj?

Desetega junija sta prispela iz Amerike v Ljubljano in v Ptuj računalnika PDP-11/70 oziroma PDP-11/34, ki pomenita bazo računalniško-informacijskega sistema v SOZD. Ob tem dogodku smo se oglasili pri direktorju sektorja za AOP SOZD Mercator, Dragu Juratiču, in zapisali naslednjo izjavo.

V tem trenutku pomeni prispetje računalnika na sedež SOZD ukvarjanje z instalacijo. Ta se razteza tudi na prostore, kjer ima trenutno še pisarne TOZD Grosist, zato bo mogoče govoriti o dokončni instalaciji šele v mesecu septembru.

ki bi omogočale finančno realizacijo prej naštetih nalog. Zato je sektor za AOP SOZD Mercator pripravil predlog oblikovanja informacijskega sistema na podlagi računalnika v SOZD Mercator, katerega je naknadno dopolnil s po-

da bo njihovo poslovanje kolikor mogoče ažurno in da bodo prevzele breme trimesečnega vzporednega obratovanja. Kdor bo prej pripravljen na prehod v računalniško obdelavo, bo nesporno užival prednosti, vsem nam pa mora biti ja-

Takrat bo lahko opravljen test funkcioniranja in bomo lahko začeli s poskusi prehoda na novi sistem. Pričakujemo, da bo ta posel, istočasno z novo organizacijo materialnega poslovanja za vsa skladišča in obračun osebnih dohodkov, dopolnjen s kadrovsko evidenco, pripravljen do letošnjega decembra. S 1. januarjem 1979 se bo lahko začela letna proizvodnja ERC.

Naštete možnosti se lahko urednišijo, če bodo postavljena trdna izhodišča, usklajena na relaciji uporabnik – izvajalec, za obseg in vrsto del. Ta izhodišča so: urejenost prevzetega delovnega področja, finansiranje razvojnih dejavnosti za pripravo posameznega področja, nabava dodatne opreme, ki je potrebna za zajemanje podatkov neposredno pri uporabniku, sprejem gospodarskega načrta z izračunom cene za storitev ERC, šolanje uporabnikovih in izvajalčevih kadrov in poslovni odbor, v katerega bodo delegirani zares sposobni delavci, ki bodo pri uporabniku vodili organizacijo in tehnološke postopke.

Plan dela in razvoja TOZD in DO, združenih v SOZD Mercator, za leto 1978, ne vsebuje postavk,

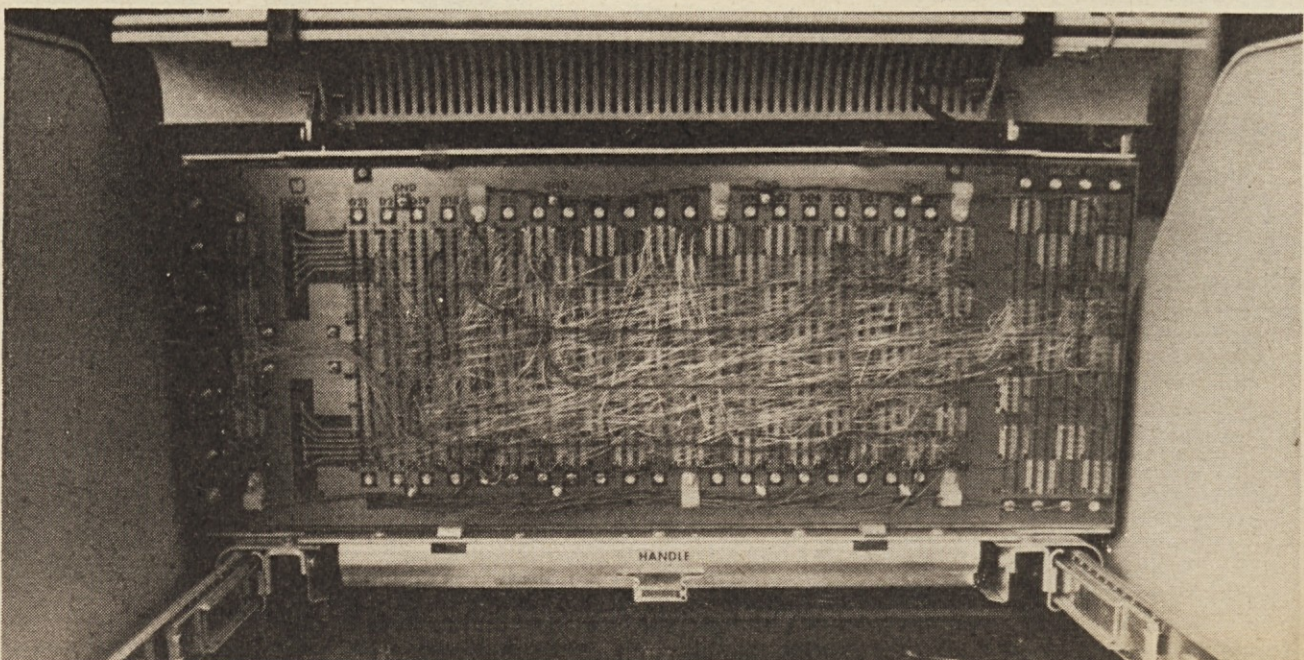
datki o potrebnih sredstvih in načinu njihovega združevanja. Ta elaborat je pozitivno ocenil kolegij vseh poslovodnih organov Mercatorjevih organizacij 27. junija v Ribnici, s priporočilom, naj se predlog pričenja takoj izvrševati, medtem ko bo Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih in o financiranju računalniške obdelave poslovnih podatkov po načelih svobodne menjave dela v delovnih organizacijah in delovnih skupnostih, združenih v SOZD Mercator, dokončno sprejet takrat, ko bosta določena organizacijska oblika in pravni položaj računalniških centrov Mercatorja v Ljubljani, Postojni in Ptuj.

To pomeni, da sta pred SOZD dve nalogi: pogodbeno ureditev načina združevanja sredstev za razvoj računalništva in, drugič, organizacijske priprave in poenotenje tehnologije za področja, ki bodo v letu 1979 prešla v računalniško obdelavo – skladiščno poslovanje, saldakonti, kadrovska evidenca in obračun osebnih dohodkov. Razumljivo je, da se bodo vključile v obdelavo samo tiste TOZD, ki bodo pripravile posamezna področja tako, da bodo usklajene knjigovodske evidence,

sno, da izven računalniške obdelave ne bo mogel ostati nihče.

V omenjenih prizadevanjih ERC ne zasleduje le svoje uveljavitve, marveč da zagotovi uporabnikom tiste informacije, ki omogočajo kontrolo poslovanja in sprejemanje potrebnih poslovnih odločitev. To so informacije, ki prikazujejo stanje v najmanjših organizacijskih enotah (stroškovnih mestih), in to v trenutku, ko so podatki potrebni, a ne z dva ali trimesečno zamudo. To je najnunejšje. Zanesljivo se v prvem obdobju razen ažurnosti, točnosti in kvalitete podatkov ne bodo pokazali finančni prihranki, res pa širjenje obsega poslovanja pri obdelavi ne bo povzročilo novih stroškov – kar v bistvu že je prihranek, kajti cena manipulacije je toliko nižja, kolikor več jih je v obdelavi.

Uporabniki bodo morali svoje kadre preoblikovati v toliko, da se bodo iz dosedanjih regulatorjev poslovnih dogodkov spremenili v nadzorovalce in razčlenjevalce teh dogodkov. Pri tem ni odveč ponoviti izhodiščne ugotovitve, da računalniška obdelava lahko uspešno živi in napreduje samo, če uporabnikov kader z njo dejavno sodeluje.

Mercator opozarja na zmanjšane možnosti

Nadaljevanje s 1. strani

»V Mercatorju smo zato začudeni nad zaostrovanjem kreditnih pogojev trgovini,« je izjavil generalni direktor. »Tako se odvisnost od kreditov še veča. Že zdaj brez sodelovanja proizvajalcev ne bi imeli možnosti za širjenje trgovske mreže. Po drugi strani pa so vse večji pritiski v občinah in krajevnih skupnostih z zahtevami po širjenju naših kapacitet. Znašli smo se v razkoraku med možnostmi in potrebami, je povedal Miran

stvih. Ti pa predstavljajo 45% volumna Mercatorjevega poslovanja. Tako ustvarjajo izgubo sladkor, riž, sol, cigarete, olje, mlevski izdelki, krmila, kruh, mast, margarina, meso, perutnina, mleko, maslo itd.

Problem v živilski branži ter pri tekstilu in pohištvi ni toliko vprašanje prisotnosti potrebnega blaga v trgovski mreži, ampak dejstvo, da proizvajalci iz vse Jugoslavije prihajajo z istim asortimantom v iste kapacitete.

Najpomembnejše investicije v Ljubljani:

- dopolnjevanja programa strojne opreme M-Embe,
- diskont trgovina na Slovenčevih (v teku)
- poslovni center Grosista (zraven),
- različne samopostrežne trgovine,
- nova pekarna v Grosupljem (v teku)
- zorišnica Tovarne mesnih izdelkov (suhomesnati izdelki),

vanja in racionalnega gospodarjenja s sredstvi; opravlja plačilni promet in medsebojno posojanje.

Pomembno skupno delo SOZD je pomoč pri pripravi splošnih aktov, katerih revizija bo opravljena jeseni in bodo spremembe sprejete pred koncem leta. Pri tem je Mercator ponosen na priznanje, ki ga je letos dobil ob Dnevu samoupravljalcev.

Vsako tudi nekaj socialnih trgovin

Ob sklepu uvodne informacije o organizaciji in problemih SOZD Mercator je generalni direktor podčrtal problematiko, ki se razraščala v zvezi z majhnimi trgovinami. Na žalost pa ta struktura znova reproducira isto strukturo. Zato mora Mercator nujno najti možnost za gradnjo večjih objektov. »Dogaja se, da občine od nas zahtevajo gradnjo ali odpiranje majhnih trgovin, medtem ko naj bi centre v soseskah gradili drugi.« Novi investitorji, ki prihajajo v Ljubljano, naj bi ne pobirali le smetane, ampak naj bi odpirali tudi kakšne socialne objekte.

S tem je bila predstavljena osnovna slika SOZD Mercator.

V razpravi sta se tovariša Orožen in Rožič posebej zanimala za določene investicije in njihovo dolgoročno načrtovanje ter dobila pojasnilo, da se bodo zaradi pomanjkanja sredstev nekatere investicije zavlekle v naslednje srednjeročno obdobje. Tovariša Rožič je posebej zanimalo, glede na pomen Mercatorjevega kolektiva v Ljubljani, kako bo udeležen v njeni usmeritvi in kaj lahko k tej osnovni orientaciji pripomore trgovina. Generalni direktor je pojasnil, da Mercator lahko postane sposobnejši ob povečanju skladiščnosti kapacitet (po oceni 40-milijardna investicija). S tem bi Ljubljana veliko pridobila tudi z vidika rezerv in plasmana obstoječe industrije. Z vidika trgovine je razvoj industrije v Ljubljani interesanten glede na veliko kupno moč.

Problemi ne pojdejo z dnevnega reda

Tovariš Marjan Orožen je ocenil, da je informacija o SOZD Mercator pomembna, ker ugotavlja, da je SOZD Mercator vplivna ne le v ljubljanskem prostoru, marveč v okviru slovenskih razmer. V zvezi s tem ga je posebej zanimalo, gle-

močnik generalnega direktorja za organizacijo poslovanja in tovariš Matjašič kot predstavnik Ljubljanske banke. Tovariš Božič je predstavil uspelo sporazumevanje v krajevnih skupnostih, omenil prizadevanja trgovcev za usposobitev kmetijstva v zaledju Ljubljane in problem pomanjkanja artiklov, dotaknil pa se je tudi problema v zvezi z pomanjkanjem kadrov v maloprodaji. Tovariš Vrhovec se je zavzel za fond rizika, ki bi amortiziral oscilacije v preskrbi in v cenah, bodisi v primeru slabe letine bodisi ob presežkih. Fond naj bi bil regulator ravnovesja cen in založenosti tako za slaba kot za plodna leta. Za fond so trije možni viri: družbeni, potrošnikov in trgovčev. Rizični sklad naj bi ne le žal kot mrtev kapital, ampak bi bil last vseh, ki sodelujejo v oskrbi mesta, s tem da bi ga aktivirali po potrebi, ne bi pa smel biti vezan na nikogar. Tovariš Dolinšek je poročal o zanimivih izkušnjah s preskrbo s sadjem in zelenjavo ter z dobavitelji. M-Sadje zelenjava je v preskrbi s temi artikli udeležena v celotni mreži s 37%. Promet v vsem Mercatorju je bil z ozirom na druge kupce 55%. Promet poteka na osnovi sporazumov, ki so dolgoročni, količinsko pa se precizirajo letno. Proizvodnjo naročajo vnaprej, riziko pa nosita oba partnerja. 95% nabavljajo v drugih republikah.

Tovariš Goslar je posebej odprl vprašanje potrebnosti in možnosti gradnje hotela na GR, kjer je predviden kongresni hotel, ki bi bil smiselno dopolnilo kapacitetam Doma Ivana Cankarja. Poudaril je, da se Mercator ne poteguje za to gradnjo, ker je v težavah in ga s svojimi sredstvi ne more zgraditi, zaradi česar bi moral najti sovlagatelje. Tovariš Rožič je izjavil, da je hotel Ljubljani potreben in da se bo mesto zavzelo za gradnjo.

Tovariš Videtič je govoril o kriznem položaju Tovarne mesnih izdelkov, ki nima več nikakršnih notranjih rezerv, da bi povečala svoj prihodek. Tudi če povečajo produktivnost za 100%, povečajo dohodek le za 5%. Mesna industrija potrebuje družbeno intervencijo. Med drugim je navedel pomanjkanje živine in težave s cenami na tržišču, ki so različne in jih zakon tolerira, kakor npr. t. zv. primorske cene. »Mi pa živino ne le pokoljemo, ampak investiramo v živinorejo!« Izhod je samo višja cena, začeni pri kmetijskem proizvajalcu. Izhod ni iskanje rezerv v zmanjševanju kvalitete izdelkov, »kajti kranjska klobasa potem ni več kranjska klobasa«, je poudaril tovariš Videtič.

Orientacija mesta

V sklepih besedi je tovariš Rožič ugotovil, da za Mercator ne velja kakor za nekatere druge kolekti-

Letos novoizvoljena: sekretar MK ZKS Ljubljana, Marjan Orožen, in predsednik SML, Marjan Rožič. - Foto Matjaz Marinček

Goslar. »Pri vsem tem se položaj trgovine letos še slabša. Razlika v ceni nenehno pada v škodo trgovine. Leta 1977 so razlike znašale le še 13,8 odstotkov, od tega je 2,9 odstotka bonifikacij.« Zvezna analiza ugotavlja, da so t. zv. bonifikacije v bistvu postale ekonomska kategorija, to je neizogibni vir pokrivanja stroškov prometa. V zvezi s to problematiko je generalni direktor SOZD Mercator citiral stališče Edvarda Kardelja. Sami samoupravni sporazumi kot tudi instrumenti državne politike morajo težiti k temu, da trgovina v delitvi dohodka doseže akumulacijo, potrebno za njen razvoj in za njeno dohodkovno povezovanje z vsemi faktorji, od katerih zavisi njen razvoj. Mislim, da to stran trgovine nikakor ne bi smeli oslabiti, še več, tudi proizvodne organizacije moramo orientirati na to, da se borijo za čim modernejšo in bolj racionalno organizacijo in opremo trgovine, da bi lahko ustvarila večji skupni dohodek, ki ga bo vlagala tako v razvoj proizvodnje kot tudi v ustvarjanje pogojev za večji plasman blaga.

Vse investicije skupno dogovorjene

Kot drugo težišče skupnega združenega dela v SOZD Mercator je generalni direktor navedel skupen razvoj in združevanje sredstev. Vsaka TOZD združuje 50% od svojega potenciala. Likvidirani

- skupni poslovni prostori organizacij zunanje trgovine (v teku)
- modernizacija kavarne Evropa (v teku),
- hotel A-kategorije na Gospodarskem razstavišču,
- novi proizvodni obrati TOZD Spectrum,
- novi proizvodni obrati Konditorja,

Sami samoupravni sporazumi kot tudi instrumenti državne politike morajo težiti k temu, da trgovina v delitvi dohodka doseže akumulacijo, potrebno za njen razvoj in za njeno dohodkovno povezovanje z vsemi faktorji, od katerih zavisi njen razvoj. Mislim, da to stran trgovine nikakor ne bi smeli oslabiti, še več, tudi proizvodne organizacije moramo orientirati na to, da se borijo za čim modernejšo in bolj racionalno organizacijo in opremo trgovine, da bi lahko ustvarila večji skupni dohodek, ki ga bo vlagala tako v razvoj proizvodnje kot tudi v ustvarjanje pogojev za večji plasman tega.

Edvard Kardelj

Težišča skupnega dela v SOZD Mercator

Kot prvo težišče združenega dela SOZD Mercator je generalni direktor predstavil dohodkovno povezovanje s proizvajalci, kjer ima Mercator verjetno največ izkušenj pri povezovanju med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami. Doslej je sklenjenih 240 samoupravnih sporazumov, po načelu skupnega prihodka, ki temeljijo na proizvodno prodajnih planih. Vključeni v te sporazume predstavljajo več kot 75 odstotkov prometa. Vendar na tej stopnji Mercator še ni v stanju, da bi že ocenil vloženo delo.

Če bi ocenjevali delitev prihodka glede na vloženo delo in sredstva, potem trgovina več pridobiva le pri treh kategorijah: pri konditorskih izdelkih, pri alkoholnih in nekaterih brezalkoholnih pijačah ter pri nekaterih praškastih proizvodih. V vseh ostalih skupinah proizvodov udeležba trgovine ni zadostna, največ izgube pa je pri osnovnih življenjskih sred-

so kreditni odnosi in uveljavljeno načelo skupnega dohodka. Potencial se združuje v Interni banki. Vsaka investicija je dogovorjena v skupnem srednjeročnem programu in se finansira iz štirih virov:

- skladišče Stekla,
 - računalniška oprema.
- Generalni direktor Mercatorja se je ustavil pri predstavitvi pomembnejših investicij, med katerimi sta poslovni center Grosista

de na strukturo dejavnosti Mercatorja, kakšna bo nadaljnja Mercatorjeva usmeritev. Pri tem je naglasil, da težišče ne more biti na razvoju trgovine, marveč na tem, kar ustvarja novo vrednost. »Akumulacije ni moč graditi preko trgovine. Problem občin v Ljubljani, posebej centra, je v počasnem tempu rasti trgovskih zmogljivosti.« Nadalje je tovariša Orožen zanimalo, ali se Mercator, Emona, ABC in Nama - »štirje veliki« - dogovarjajo o delitvi dela, o pokrivanju regij, o skupnih aranžmanih, ali pa gre morebiti zgolj za konkurenco? Obljubil je, da se bodo v mestu potrudili za sodelovanje s trgovino in za to, da bi imeli pravilno predstavlo o njej, »seveda pa brez iluzij,« je poudaril, »da bi šli problemi z dnevnega reda, kajti z vidika zaščite življenjskega standarda ni mogoče sprostiti cen za omenjene proizvode.«

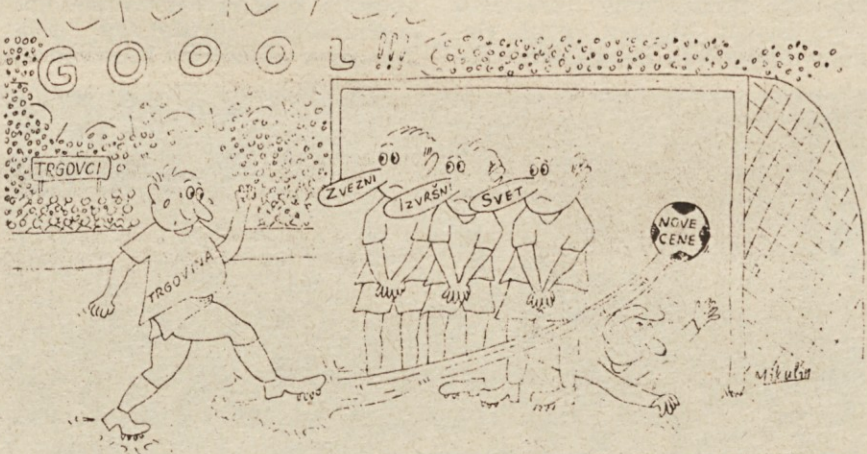
Direktorji o težavah

Iz izkušenj posameznih organizacij glede na odprte teme so pripevali k razpravi tovariš Božič kot predstavnik M-Rožnika, tovariš Dolinšek kot predstavnik M-Sadje zelenjava, tovariš Videtič kot predstavnik Tovarne mesnih izdelkov, tovariš Vrhovec kot po-

ve, v katerih stvari ne napredujejo, ker organizacijsko niso usklajeni s pogoji in ekonomskimi zakonitostmi samoupravljanja. Problemi, ki jih je predstavil Mercator, ne morejo ostati le skrb samoupravnih organov, ampak bodo prišli na dnevni red mestne skupščine. Osnova za razgovor bodo pozitivne izkušnje treh ali štirih udeležencev v pogovorih. Kar zadeva fond rizika se bo treba izogibati temu, da bi se stari odnosi nadaljevali in da bi nekdo odtujeval rizična sredstva ter opravljal distribucijo. Rizična sredstva naj bi ne pokrivala lenobe.

Treba bo zagotoviti, da bodo prišli do izraza napor velikega kolektiva, zaradi njihove stopnje organiziranega dela in zaradi njihovih razvojnih perspektiv. Organizirani mesta ne bodo smeli biti ločeni med seboj, zato je treba ob velikih iniciativah izmenjati mnenja. Mesto bo ustanovilo akcijske skupine, v katerih bodo angažirani strokovnjaki, ki bodo delali na problemih mestnega značaja.

Ob zaključku je generalni direktor obema predstavnikoma mesta Ljubljane predstavil s pomočjo makete bodoči poslovni center med kamniško progno in Slovenčev cesto, ki ga bo Mercator, TOZD Grosist pričel graditi spomladi.

Jasno mnenje o trgovcih - izposojeno iz »Tomosa«

bančna sredstva, lastna sredstva TOZD, združena sredstva v SOZD in sredstva, združena s poslovnimi partnerji. Se vedno pa so bančna najbolj bistvena. Plan investicij Mercatorja znaša v obdobju 1978 do 1981 ca. 1,60 milijarde.

in hotel na GR, katerega gradnja je še odprto vprašanje.

Tretje področje skupnega dela SOZD je delo Interne banke in skupno finančno poslovanje. Organizacija je uspešno zastavljena in je pomemben element povezo-

Iz Mercator-Panonije Ptuj

Anica Perko – M-Panonija Ptuj, TOZD Zaščita Kidričevo

TOZD Zaščita Kidričevo

Mercato .Panonija, TOZD Zaščita Kidričevo je po obsegu najmočnejša enota, specializirana za proizvodnjo in prodajo zaščitnih sredstev v SR Sloveniji. TOZD Zaščita Kidričevo zaposluje 83 delavcev, ki proizvedejo mesečno samo usnjenih zaščitnih rokavic preko 35.000 parov. Za leto 1978 predvidevamo preko 10 milijard starih din realizacije.

Nastanek TOZD Zaščita sega v leto 1947, ko je bila 7. maja osnovana »Čevljarska zadruga«
Lovrenc na Dravskem polju. Ta je ob nastanku zaposlovala 13 delavcev. Leta 1956 se je Čevljarska zadruga preimenovala v obrtno podjetje Dravinja. Podjetje se je razvijalo, spremenilo svoj proizvodni program in se leta 1964 preselilo v Kidričevo, v prostore, kjer še danes poslujemo.

Podjetje je pod tem imenom poslovalo do leta 1972, ko ga je prevzela Mercator, TOZD Panonija Ptuj. Postalo je sestavni del TOZD Panonija in se preimenovalo v Zaščita Kidričevo. Obrat Zaščita se je specializiral za proizvodnjo vseh vrst zaščitnih usnjenih rokavic in zaščitne opreme.

Z uvedbo nove organizacije dela beležimo nenehno rast produktivnosti, kakor tudi bruto realizacijo in porast dohodka na zaposlenega.

Potrebe so narekivale novo organiziranost, za katero smo se na

referendumu oktobra 1977 tudi odločili. TOZD Panonija Ptuj se je reorganizirala v DO Panonija s tremi temeljnimi organizacijami združenega dela: TOZD Veleprodaja, TOZD Maloprodaja, TOZD Zaščita in DSSS.

TOZD Zaščita Kidričevo je uvedla novo organizacijo dela, poslovni program v skladu s programi Mercatorja, pa tudi analizo in raziskavo trga, zato imamo možnost pravočasno reagirati na potrebe kupcev-potrošnikov in proizvajalcev.

Dejavnost TOZD Zaščita lahko razdelimo na specializirano proizvodnjo in prodajo vseh osebnih zaščitnih sredstev pri delu.

Proizvodnja

TOZD Zaščita proizvaja izdelke za osebno zaščito pri delu iz tehničnega usnja, cerade, PVC materialov in tekstila. Delo v proizvodnji je v celoti normirano, zaposlene pa so predvsem ženske iz bližnje okolice.

Analize in raziskave trga so pokazale, da bi morali, če hočemo iti v korak s časom, razširiti proizvodni program. Večjih kadrovskih težav pri taki razširitvi ne bi imeli, pač pa nam prostorske možnosti onemogočajo kakršnokoli povečanje proizvodnje na račun povečanja obsega sredstev. Delavci TOZD Zaščita stremimo za povečanjem proizvodnje, zato z razširjanjem prodajne mreže, odpravljanjem ozkih

grl in odkrivanjem drugih skritih notranjih rezerv povečujemo produktivnost dela.

Prodaja

Z raznolikim asortimanom zaščitnih sredstev oskrbujemo mnoga znana in renomirana podjetja, različne tovarne in delavnice – predvsem v SR Sloveniji, SR Hrvaški in v SR Srbiji. Ker so to končni potrošniki, imamo kot dopolnilni trgovski asortiman tudi vso ostalo opremo za osebno zaščito delavcev pri delu. Za prodajo na terenu imamo 7 potnikov, odprli pa smo tudi skladišče v Beogradu, da bi blago čimbolj približali kupcem in skrajšali dobavne roke. Iz istih razlogov bomo letos odprli skladišče tudi v Ljubljani, analiza trga pa bo pokazala, če bo to potrebno še kje drugje.

Anica Perko

Razstavni prostor M – Panonija TOZD Zaščita na sejmu v Beogradu 1977

Iz naših pesmaric

Lado Novak – M-Sloga

Sredi Radgone prijeten hram...

Tako je leta 1968 zapisal (sedaj že pokojni) bančni uslužbenec Pogačnik Vlado iz Gornje Radgone. Pa ne samo to: napisal je kar celo pesem, ki opeva takrat na novo odprto trgovsko hišo podjetja SLOGA.

Sedaj pišemo leto 1978 – leto, v katerem trgovska hiša MERCATOR-SLOGA še vedno stoji. V vsej svoji veličini, ne dosti drugačna kot pred desetimi leti. Zato tudi ni pričakovati, da bi še kdo napisal kaj takega. Mogoče, ko bo odprta nova blagovna hiša – mogoče...

Preberimo si torej slavospev...

Sredi Radgone prijeten hram, občanom je na razpolago dan. Pod eno streho vse dobiš – vse, kar si želiš.

Kot da odprta so nebesa: motorji, mopedi, kolesa; šivalne stroje in peči, pri »Slogi«
vsak lahko dobi. Če elektriko si instaliraš in lestence tu izbiraš, na žarnice še ne pozabi – imel najboljšo boš v rabi.

Konfekcija na drugi strani, modeli čudoviti zbrani, zato naj ženin in nevesta na nakupe k »Slogi«
gresta; Če hoče deklice biti »šik«, kompletov krasnih tu je mik,

za stare, mlade – izbira je bogata, odprta vedno so vam vrata.

V nadstropju paša za oči: pohištvo krasno se dobi – za plitve žepe in globoke, dobiš pa tudi na obroke! Tu so omare čudovite, v lesu vrste plemenite; užitek v Slogini je spalnici zaspati – le treba si jo je izbrati.

Glej, tja na levo so še vrata: zaloga blaga je bogata – šifon, kamgarn in damast, že to pogledati je slast. »Sloga«
se je potrudila, da le najboljše je dobila; to nam občanom nudi, prijatelj – tega ne zamudi.

Načrti za prihodnost – nove integracije

Anica Perko – M-Panonija Ptuj

Cilj dogovarjanj – zadovoljen potrošnik

Zaradi razdrobljenosti trgovine v Ptuj in na področju, kjer ta trgovina posluje, je prišlo do pobude za tesnejšo povezavo trgovskega podjetja Izbira Ptuj in delovne organizacije Mercator-Panonija Ptuj. Združitve trgovine v Ptuj je eden od ciljev družbenega plana 1976–1980 in letne resolucije o politiki izvajanja družbenega plana.

Predstavniki obeh trgovskih organizacij so na prvem skupnem sestanku ugotovili upravičenost ter vsestransko koristnost take združitve. Močno je prevladalo dejstvo, da je nadaljnji razvoj maloprodajne mreže, trgovine na veliko in proizvodnje mnogo lažji, predvsem pa smotnejši, če je skupen. Gre namreč za mnogo racionalnejše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti, ki brez večjih vlaganj omogočajo nekajkratno po-

večanje obsega poslovanja, ob manjših zalogah in mnogo večji izbiri blaga. Pri tem pa bo imel glavno korist potrošnik – tako v pogledu cen kakor v bolj kakovostni ponudbi ter večjem asortimanu blaga.

V sklopu TP Izbira Ptuj posluje proizvodno konfekcijski obrat Moda, ki bi se ob združitvi spojil z obratom Zaščita v novo temeljno organizacijo združenega dela. Združitve obstoječih proizvodnih

zmogljivosti v obeh TOZD, Zaščita in Moda, pomeni kompletiranje asortimana ter optimalno izkoriščenost zmogljivosti. V prvi fazi se bo sicer nekaj delovnih opravil prekrivalo, z novo delitvijo dela pa bo obstoječi kader s svojimi izkušnjami in sposobnostmi upravičil združitve obeh organizacij.

Nova DO, v kateri bo zaposlenih okrog 1250 delavcev, ki bodo že takoj v začetku ustvarjali 2 milijardi celotnega prihodka, bo postala pomemben nosilec razvojnih načrtov SOZD Mercator in razvoja v občini Ptuj.

Združena TOZD Zaščita bo razvijala proizvodnjo zaščitnih sredstev iz usnja in tekstila po dosedanjih programih, vendar v večjem obsegu ter z razširjenim asortimanom. Uresničitev razvojnih usmeritev je pogojena z izgradnjo novega poslovnega obrata v Kidričevo s površino približno 2000 kvadratnih metrov ter s preko 200 zaposlenimi.

Vsekakor so za združitve dela in sredstev potrebna določena soglasja obeh kolektivov, DPS Ptuj in širšega območja kakor tudi usklajevanje znotraj SOZD Mercator.

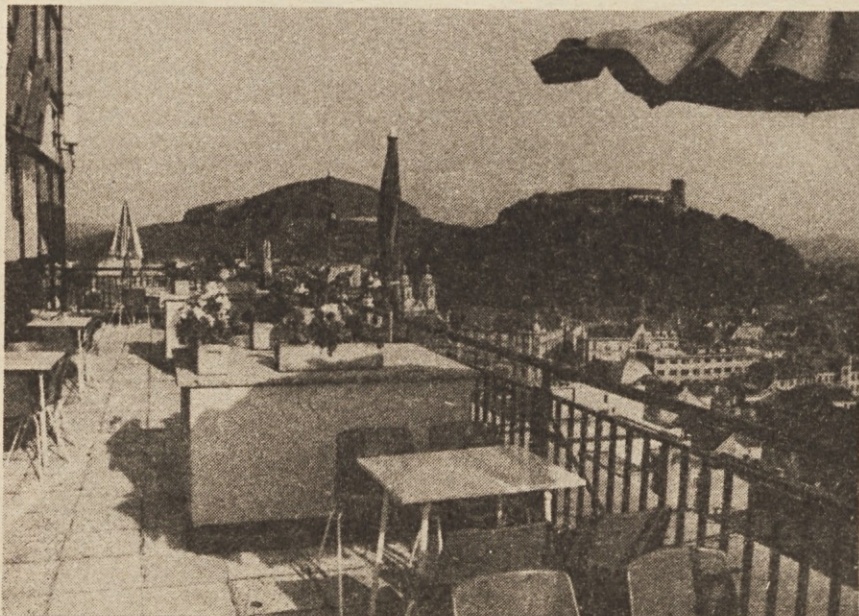
Referendum o združitvi v novo DO bo konec septembra 1978, potrebna pa bo popolna angažiranost vseh delovnih ljudi, DPO in samoupravnih organov, da bi mogli uspešno izpeljati to nalogo.

Kristina Antolič – M-Panonija Ptuj, TOZD Maloprodaja

Nasvet

Če hišo si gradiš – pri GRADITELJU v Ptuj vse dobiš. Na železo ne pozabi – dobiš ga v ŽELEZNINI ob Dravi. Žaga, žebliji in cevi – vse v KOVINI se dobi. Če pleskal rad bi okna, vrata – z vsem je KEMIKALIJA bogata. Vse, kar za kuhinjo želiš – to v STEKLU-PORCELAN dobiš. A za tople sončne dni

je garnitura Picnik v PLASTIKI. Še na obleko ne pozabi – v OBLAČILU svoj denar porabi. K temu tudi srajca sodi – V SLAVICI si jo doboji. Za knjige, zvezke in papir je v PAPIRNICI-GALANTERIJ v. Kaj vse v BLAGOVNICI dobiš – se sam prepričaj; kar želiš! K temu specerije še pristavi – Mercator-Panonija Ptuj se jim pravi.

V začetku junija je ljubljanski Dnevnik zapisal: »Junija leta 1953 so na ljubljanskem Nebotičniku postavili daljnogled, ki poveča celo 20-krat.«

Zdaj, po petnajstih letih, lahko Ljubljano in okolico opazujemo skozi nov, sodobnejši daljnogled. In prav to privabi na teraso Nebotičnika še več obiskovalcev. Terasa je goste to sezono pričakala povsem preurejena, postavili so lične stole in mizice, okrasili pa so jo s pisanimi cvetjem.

Seveda je ob lepem vremenu na Nebotičnikovi terasi še prijetnejše posedati ob kozarcu osvežilne pijače ali pa ob odlični ledeni kavi. (Mile Bitenc)

Ponos M-Potrošnika v Lenartu

Matjaž Marinček – Center za obveščanje

Čarobna formula za trgovino na deželi

Trgovsko podjetje Potrošnik v Lenartu v Slovenskih goricah je bilo ustanovljeno razmeroma pozno – leta 1958. Danes, ob 20-letnici, ima v 23 prodajalnah in 6 bifejih 90 zaposlenih, s svojo prodajno mrežo pa pokriva področje vseh osmih krajevnih skupnosti v občini.

Podjetje je nastalo iz združenih trgovin in je imelo prvih sedem let obstoja prodajalne v Jurovskem dolu, Voličini, Zamarkovi, Lokavcu in Zgornji Ščavnici. Leta 1965 se je združilo s trgovskim podjet-

dajalne železnine, s čimer se jim je realizacija povečala za preko 200%. Prostori (250 m²) danes že ne zadostujejo več, zato bo treba čim prej priključiti novih 250 m² in na prostem zamrežiti določeno

po narodnem dohodku na prebivalca na zadnjem mestu v Sloveniji. Kljub temu so prepričani, da se bo zaradi industrializacije kupna moč povečala.

V srednjeročnem načrtu razvoja

Osnova organizacija sindikata je zaživela leta 1975, po reorganizaciji. Za delovanje ima vse pogoje, težave so le s sestanki, ker imajo posamezni delavci delo v izmenah. OOS skrbi za izobraževalno, kulturno in športno dejavnost zaposlenih ter za njihovo letovanje.

Učencev v gospodarstvu je 30 in imajo svojo OO ZSMS, ki je bila ustanovljena pred petimi leti na pobudo OO ZK. Lani so imeli privlačen program dejavnosti, ki pa žal ni bil realiziran, ker jim občinska ZSMS ni dala nobene pomoči.

Zdi se, da imajo v vsaki organizaciji nekoga ali nekaj, kar s pono-

V čem je torej čarobna formula poslovalnice v Selcah?

Ta formula je poslovodkinja Amalija Tuš, trgovka z dušo in telesom, poslovodkinja od jutra do večera. Kar 70% kupev prihaja v poslovalnico v Selcah iz mariborske občine. Kako to?

»Prodajamo vse, razen avtomobilov. Vsaki potrošnikovi želji je treba prisluhniti, nobeno delo ne sme biti pretežko in nobene nadure izhoda. Če bi dobila vse nadure plačane, bi zaslužila več kot generalni direktor!« zatrjuje tovarišica Tuševa in simpatični nasmešek ji nikoli ne zgine z obraza.

»Prodajalna bi bila potrebna prenovitve in razširitve. Od postavitve sem je sicer že bila prenovljena, je pa premajhna, saj se je promet krepko povečal. Skladišča imamo le 40 m² in tako je precej blaga zunaj, na prostem – predvsem betonsko železo in drugi izdelki, ki jim vreme ne škoduje.

Učila sem se pri privatniku, zato imam drugačen odnos do dela in strank, kot ga imajo prodajalci danes. Ko sem se učila, se med delovnim časom nisem smela pogovarjati nič privatnega – danes pa klepetajo kar v skupinah.

Lenart v Slovenskih goricah pozimi. – Foto Matjaž Marinček

Poslovalnica v Benediktu. – Foto Matjaž Marinček

jem Izbira iz Cerkevjenjaka in tako svojo ponudbo razširilo na prodajalne v Selcah, Gradišču, Benediktu, Zaverhu in Cerkevjenjaku.

Za dokončno samoupravno organiziranost, za združitev v Mercator ali mariborsko TIMO, so se delavci lenarškega potrošnika odločali na referendumu v mesecu juniju leta 1975. Kot zanimivost naj zapišem, da je bila udeležba 100-odstotna in da so pri pregledu glasovalnih listkov našli samo en glas za TIMO.

Realizirani in načrtovani dosežki

Za boljšo predstavo o tem, kakšen je Mercator-Potrošnik danes, si oglejmo nekaj številčnih podatkov.

V lanskem letu je 90 zaposlenih ustvarilo 100 milijonov celotnega prihodka, za letošnje leto pa je v načrtu 108,5 milijonov dinarjev. Dohodka je bilo v lanskem letu približno 12,5 milijona dinarjev, čistega dohodka nekaj manj kot 9,8 milijona dinarjev. Povprečni mesečni neto osebni dohodek na zaposlenega je znašal 3684 dinarjev in je bil eden najnižjih v Mercatorju – le še v petih DO in TOZD so imeli nižjega.

V lanskem letu so v Lenartu zgradili skladišča za potrebe pro-

površino za materiale, ki smejo biti izpostavljeni vlagi.

Največji načrt predstavlja blagovnica v Lenartu, ki bo imela 2400 m² površine, graditi pa naj bi jo pričeli v prihodnjem letu. Predračunska vrednost znaša 57,8 milijona dinarjev, kar bodo pokrili deloma z lastnimi, deloma z združenimi, in deloma z bančnimi sredstvi. Skrbi jih kupna moč potrošnikov, saj je lenarška občina

Amalija Tuš, poslovodkinja poslovalnice v Selcah in aktivna družbenopolitična delavka. – Foto Matjaž Marinček

Lani novo skladišče prodajalne železnine je že pretesno. – Foto Matjaž Marinček

imajo tudi novo trgovino z mešanim blagom in bife v Jurovskem dolu, ki bi morala biti odprta prihodnje leto. Gradnjo so načrtovali že prej, a niso uspeli dobiti lokacijskega dovoljenja. Projekt bo veljal 4 milijone dinarjev, kar bodo pokrili deloma z lastnimi, deloma z združenimi sredstvi.

Pestra družbenopolitična dejavnost

Deset delavcev Mercator-Potrošnika je včlanjenih v ZK. OO ZK je precej aktivna; sestanke imajo skupaj z OOS in ZSMS. Imajo svoj program dela, seveda pa tudi upoštevajo programe občinskega komiteja in sveta ZK. Aktivnost je usmerjena v volitve, spremljanje samoupravnih sporazumov ter v akte, ki jih je potrebno dopolniti.

som pokažejo ali predstavijo. Včasih je to priznanje, drugič spet kakšna posebej uspešna dejavnost ali posameznik. V Mercator-Potrošniku sta to poslovalnica v Selcah in njena poslovodkinja Amalija Tuš. Poslovalnica v Selcah je tako imenovana klasična prodajalna s 110 m² prodajnih in skladiščnih površin ter s sedmimi zaposlenimi. V lanskem letu je ustvarila 13 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar je 1/7 prihodka delovne organizacije. Za primerjavo: samopostrežna prodajalna v Lenartu s 325 m² prodajnih in skladiščnih površin ter 10 zaposlenimi je ustvarila lani 16 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

Selška poslovalnica dosega najvišjo realizacijo na zaposlenega in najvišje indekse v izvrševanju planov ter v odnosu na prejšnja leta.

Med delovnim časom moram tudi na sestanke, vendar izgubljeni čas vedno nadoknadim – čeprav je tudi sestankovanje delo!

Amalija Tuš je zelo aktivna v samoupravnih delegacijah na ravni občine, delegatka Republiškega odbora sindikata delavcev v trgovini, predsednica Komisije za medsebojna razmerja v delovni organizaciji... Na pobudo Občinskega sindikalnega sveta je dobila srebrni znak Sindikatov Slovenije. Še kako res je torej, ko o njej trdijo, da je pridna kot mravlja.

5% v Mercatorju

V občini Lenart je 1800 zaposlenih, kar pomeni, da je kar 5% vseh delavcev v občini zaposlenih pri Mercator-Potrošniku. Upajmo, da se bodo še naprej tako uspešno (ne le količinsko) vklapljali v življenjski utrip lenarške občine.

Prodajalna železnine v Lenartu. – Foto Matjaž Marinček

Za Mercator u bratskim republikama

Suzana Modrijan – M-Velepreskrba, TOZD Grosist

Sastao se kolegijum generalnog direktora

Poslovodni organi organizacija, koje su udružene u SOUR Mercator, sastali su se 27. juna u Ribnici na Dolenjskem u prostorijama Mercator-Rožnik, OOUR Jelka.

Glavne tačke dnevnog reda bile su gradivo o formiranju računskoinformativnog sistema u SOUR Mercator, predlog samoupravnog sporazuma o međusobnim odnosima in finansiranju obrade podataka preko računarnika.

Značajnu temu sastanka raširenog kolegijuma generalnog direktora predstavljao je pregled i analiza poslovanja Mercatora u prva tri meseca ove godine te pregled poslovanja Interne banke u prvih šest meseci njenog postojanja.

Utvrđeno je sledeće: SOUR Mercator ostvario je u prva tri meseca ove godine nešto više od 3 milijarde celokupnog prihoda, što predstavlja 24% planiranog ili 26,5% postignutog u 1977. godini. Upotrebljena sretstva čine veći procenat prihoda nego u 1977. godini. Najveći deo čistog dohotka odlazi za lična primanja, to je skoro 76%, što je isto kao prošle godine. Gubici u strukturi zauzimaju isti proseg kao u lanskome tromesečju, dok su u apsolutnoj svoti veći i iznose preko 11 miliona. Među iznosima za gubitak služba navodi više razloga: među njima najvažniji su isplaćivanje ličnih dohodaka, bez obzira na postignuti uspeh, dalje ispad nenaplaćene prodaje, zbog slabijih uslova na tržištu i sezonskih upliva u trgovini na malo. S obzirom na navedene podatke u 1978. godini ne očekujemo bolje finansijske rezultate. Razlozi su: jak inflacijski uticaj, ispad vanrednih prihoda u trgovskoj delatnosti, slaba poljoprivredna letina i poskupljenje artikala. Isto tako se porezi i obaveznosti povećavaju zbog porasta osnova, a lični dohotci povećavaju se u skladu sa predviđenim porastom.

U raspravi bila je naglašena potreba po takvim analizama našega poslovanja, koje pokazuju produktivnost rada i kvalitet poslovanja. I ne samo to, takve analize nam zaista pokazuju rezultate naših zajednički dogovorenih radnih zadataka. Posledica tih analiza neka bude kvalitativno poboljšanje poslovanja.

Direktori Mercatorovih organizacija su ponovo upozorili na jako nisku akumulacijsku sposobnost, posebno u prodavaonicama na selima i preporučili da SOUR ta pitanja prenosi na odgovorna politička mesta, odnosno na društvenopolitičke organizacije.

(To se već desilo u razgovoru sa drugovima Marjanom Orožnom i Marjanom Rožičem ovog meseca u Ljubljani, o čemu izveštavamo na 1. stranici).

U tački dnevnog reda, koje se odnosila na nacrt informacijskog sistema na računaru, prihvaćeno je sledeće stanovište: za ceo SOUR Mercator treba da važi kao obaveza zajednički informativni sistem, koji se u prvoj fazi razvija u tri centra: u sedištu SOUR u Ljubljani, u Mercator – Nanos u Postojni i u Mercator – Panonija u Ptuj. Prisutni su se složili po pitanju stručnog radnog tela – poslovnog odbora, koje će da usmerava i prati razvoj i rad sistema u SOUR preko računara. Zauzeli su se da osposobe kadrove za računare u organizacijama udruženih u SOUR. Sadašnji program uvođenja banke podataka u SOUR bio je prihvaćen sa odobravanjem. Pretstavnik centra za automatsku obradnju podataka (AOP) naglasio je, da će se korisnici postepeno uključivati u obradu i da to uslovljava još brže usposobljavanje kadrova.

Sledila je informacija o poslovanju Mercator – Interne banke. Prisutni su pohvalno ocenili njeno delovanje i već stečena iskustva u njenom radu.

Poslovanje Mercator – Interne banke prikazano je 1. in 3. strani ovog broja.

Prisutni su bili upozoreni na ulogu društvenopolitičkih organizacija SOUR kod ponovnog oživ-

za snabdevanje potrošača na selu, gde su Mercatorove prodavaonice nerentabilne.

Na sastanku su prisutni još upozoreni i na 127. zaključak 7. zasedanja Radničkog saveta SOUR u vezi sa problematikom nagrađivanja po radu i raspodeli ličnih dohodaka. Nekolicina radnih organizacija Mercatora ne usvaja dogovore i povećava sretstva za lične dohotke na račun fondova. Zbog toga je potrebno ponovo naglasiti sledeće:

- potrebno je poštovati dogovorena merila,
- u narednim mesecima ne dozvoli se povećanje ličnih dohodaka,
- povećanje eventualno omogućiti na kraj godine, u koliko to ne bi išlo na štetu fondova.

Krajem godine predviđena je u SOUR Mercator revizija samoupravnih akata. Prvi oktobar je rok, u kome moraju sve OOUR i radne organizacije dati svoje predloge za izmenu akata SOUR.

Istovremeno dok je trajala sednica kolegijuma generalnog direktora, Mercatoru je dodeljeno u Skupštini SRS u Ljubljani visoko priznanje u čast Dana samoupravljača. To priznanje mu je dodeljeno sa strane sindikata za visoki postignuti stepen razvoja samoupravnih odnosa u složenju organizaciji udruženog rada Mercator.

ljavanja sportske rekreacije u Mercatoru. Zbog toga su ove godine po prvi put organizirane letnje sportske igre sa nazivom MERCATORIADA 78. U sklopu tih igara organizirana su takmičenja u svim organizacijama i to u 14 disciplina. U njima mogu sudelovati svi radnici Mercatora te se tako uključiti u ostvarivanje ove vrste ličnih potreba u udruženom radu.

Ove godine organizacija igara poverena je Mercator – Panoniji iz Ptuja i kod njih će u septembru biti finalno takmičenje najbolje plasiranih ekipa. Troškovi organizacije raspodeliće se na učesnike finalnog takmičenja. Ove godine prijavilo se je 234 ekipa sa preko 1100 učesnika.

Dalje su poslovodni organi bili obavesteni mogućnošću, koje daje Zakon o trgovinskom prometu za otvaranje privatnih trgovina. Mercator je zainteresiran za sudelovanje sa građanima, koji bi na osnovu ugovora udružili rad i sretstva

Posvet pred nakupom

Mercatoriada 78

Matjaž Marinček – Center za obveščanje

Finalisti v nogometu znani

13. in 15. julija so se na igriščih v Ljubljani, Ormožu in Krškem pričela predtekmovanja za Mercatoriado. Kot prva panoga je bil na vrsti mali nogomet.

Uvertura v Mercatoriado je bila odigrana s predtekmovanjem v skupini A, 13. julija na igrišču Športnega parka Svobode v Ljubljani. Pomerila so se moštva DS SOZD, Hladilnice (M-Velepreskrba), Spectruma in M-Sadja zelenjave, prijavljenega moštva Conimexa pa ni bilo na spregled. Rezultati: DS SOZD – Hladilnica 3 : 1., Sadje zelenjava – Spektrum 3 : 2, DS SOZD – Sadje zelenjava 3 : 1. Finalist je tako ekipa DS SOZD. Zvezde srečanj so bili vsekakor igralci DS SOZD (Klemenc, Cor, Kotar, Šipek in Kovač), ki imajo, kot vse kaže, tudi v finalu največje izgleda.

Ostala srečanja v malem nogometu so se zvrstila 15. julija. V skupini B v Krškem so se pomerila moštva M – Agrokombinata Krško, Preskrbe Krško in Ljubljanske Investe, moštve Mētlike in ljubljanske TOZD Ilirije pa ni bi-

lo. Rezultati: Preskrba – Investa 2 : 3, AK Krško – Investa 5 : 2. Finalist te skupine je M – Agrokombinat Krško.

Predtekmovanje v skupini C so odigrali v Ljubljani, pripravila pa ga je M-Enmba. Razen njene ekipe sta nastopili še ekipi ljubljanskega Grosista in Nanosa. Rezultati: Emba – Grosist 0 : 2, Grosist – Nanos 0 : 3. V finalu bo igrala ekipa M-Nanosa.

Moštva v skupini D so se pomerila v Ormožu. Razen domačina, M-Zarje, so brcale še ekipe M-U niverzala iz Lendave, M-Sloge iz Gornje Radgone in M-Panonije iz Ptuja. Najbolj fair ekipa na igrišču je bila ekipa M-Sloge. Zanj je nastopil tudi direktor DO, Budimir Gašević. Rezultati: Univerzal – Zarja 4 : 0, Sloga – Panonija 1 : 6, Univerzal – Panonija 2 : 3. Finalist je torej moštvo M-Panonije iz Ptuja.

Delavcu prvo besedo v razpravah

Nadaljevanje s 3. strani

so v dokumentih opredeljene najaktualnejše naloge sindikata, seveda pa moramo izhajati iz lastnih ocen delovanja in aktivnosti sindikata na vseh ravneh ter opredeliti svoj odnos do bodočih nalog in aktivnosti. Da bodo zaključki teh razprav pomembna dopolnitev in opredelitev kongresnih dokumentov ter podlaga za lastno delovanje, je potrebno za te razprave vnaprej pripraviti kratke teze in v njih izločiti bistvena vprašanja, zlasti pa vlogo sindikata pri odnosu dohodek – standard – produktivnost, kjer bi morali ob pravem času bolj učinkovito reagirati na vse nepravilnosti in pomanjkljivosti. Prav tako so v bodoče nujne učinkovite akcije in ukrepi sindikata v vsakem okolju, v boju proti različnim manipulacijam in razpravam, ki onemogočajo delavcem, da vidijo celotno problematiko in sprejemajo ustrezne sklepe.

Nova organiziranost in delovanje Zveze sindikatov

Delavci, organizirani v osnovne organizacije Zveze sindikatov, so temeljni nosilci delovanja Zveze sindikatov. Organi organizacij Zveze sindikatov so za svoje politično delovanje odgovorni sindikalni organizaciji in njenim članom, obenem pa v skladu s svojo funkcijo samostojni pri sprejemanju stališč. Člani organov Zveze sindikatov delujejo v svojem organu, v katerega so bili izvoljeni, kot delegati okolja, iz katerega izhajajo, obenem pa zastopajo tudi skupne družbene interese in potrebe, skladno s funkcijo sindikalnega organa, v katerega so izvoljeni.

Vsaka sindikalna organizacija ima pravico in dolžnost, da daje pobudi in v ustrezne organe zveze sindikatov prenaša vsa tista vprašanja in probleme, o katerih je potrebno sprejeti skupna politična stališča. Načelo demokratičnosti zagotavlja članom in osnovnim organizacijam vpliv na vsebino stališč občinskih in republiških organizacij. To načelo zavezuje sindikalne organizacije in organe, da pri oblikovanju skupne politične usmeritve upoštevajo tudi konkretne interese delavcev iz organizacij združenega dela.

1. Osnovna organizacija Zveze sindikatov

Osnovna organizacija Zveze sindikatov je temeljna oblika političnega organiziranja in delovanja delavcev v Zvezi sindikatov. V osnovni organizaciji se delavci politično organizirajo, da bi utrjevali svoj samoupravni položaj, vplivali na gospodarjenje, razvijali inventivno dejavnost, prispevali k urejanju medsebojnih odnosov in delovnih razmer, skrbeli za izboljšanje delovnih razmer, razvijali načela kadrovske politike in demokratično predlagali in kandidirali delegate in člane delegacij, uveljavljali varstvo pravic, si prizadevali povečati življenjski standard in socialno varnost, dajali pobude in sodelovali v samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju, se usposabljali za delo in samoupravljanje.

V temeljni organizaciji združenega dela, oziroma v samoupravni delovni skupnosti, delavci-člani Zveze sindikatov praviloma ustanovijo eno osnovno organizacijo. Če so posamezni deli temeljne organizacije združenega dela v različnih krajih, oziroma v različnih občinah, delavci v temeljni organizaciji združenega dela ustanovijo več osnovnih organizacij. V TOZD-ih, ki imajo delovne enote z večjim številom delavcev, lahko v soglasju z občinsko organizacijo Zveze sindikatov ustanovijo več osnovnih organizacij. Vse osnovne organizacije ZS se povežejo na ravni TOZD ali druge samoupravne delovne skupnosti in po delegatskem načelu oblikujejo sindikalno konferenco. Sindikalna konferenca v TOZD predstavlja osnovne organizacije pri sprejemanju samoupravnih odločitev na ravni temeljne organizacije združenega dela. Sindikalna konferen-

ca voli svoj izvršilni organ – predsedstvo.

Organi osnovne organizacije so:

- članski sestanek, na katerem se zberejo člani, da bi zavzeli skupna stališča o vprašanjih, ki zadevajo njihove neposredne interese;

- občni zbor, na katerem se člani zberejo vsako drugo leto, da bi ocenili delovanje v dveletnem obdobju, sprejeli politično usmeritev za delovanje osnovne organizacije in izvolili izvršni in nadzorni odbor;

- izvršni odbor, kot najvišji stalni izvršilno-politični organ, in nadzorni odbor.

Izvršni odbor osnovne organizacije je za svoje delo politično odgovoren članom osnovne organizacije, za izvajanje skupno dogovorjenih stališč in nalog pa je odgovoren tudi organom Zveze sindikatov, katerih sestavni del je osnovna organizacija, in organom sindikatov, v katere se povezuje. Izvršni odbor izvoli svojega predsednika, podpredsednika, sekretarja in blagajnika, po potrebi pa oblikuje tudi komisije in druga delovna telesa.

Sindikalna skupina je oblika delovanja osnovne organizacije. Organizira se praviloma za isto skupino delavcev kot samoupravna delovna skupina. Vsaka sindikalna skupina ima poverjenika, ki ga iz svojih vrst izvolijo člani skupine. Poverjenik vodi skupino. Sindikalne Sindikalna skupina mora omogočiti članom vpliv na oblikovanje politike in konkretnih skepov osnovne organizacije in predstavlja obliko, preko katere se člani seznanajo s sklepi izvršnega odbora osnovne organizacije in s širšimi sindikalnimi vodstvi, ce gre za uresničevanje skupno dogovorjene politike.

2. Konferenca osnovnih organizacij v delovni organizaciji

Osnovne organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, ki sestavljajo delovno organizacijo, se med seboj povezujejo v konferenco osnovnih organizacij ZS. Konferenca OO ZS je stalni organ osnovnih organizacij in jo sestavljajo delegati osnovnih organizacij. Ima tudi svoj izvršilni organ – predsedstvo, ki organizira delo. Konferenca ne more sprejemati stališč brez poprejšnjega soglasja osnovnih organizacij, ki se vanjo povezujejo, lahko pa sklicuje akcijske in problemske konference ter v ta namen oblikuje delovne skupine za pripravo predlogov, za reševanje vprašanj in oblikovanje skupnih pogledov.

3. Koordinacijski odbor ZS v SOZD

Osnovne organizacije ZS v TOZD in v delovnih skupnostih, oziroma konference OO ZS v delovnih organizacijah, se v sestavljeni organizaciji združenega dela povezujejo v sindikalni koordinacijski odbor, ki ga sestavljajo delegati osnovnih organizacij, oziroma konferenc osnovnih organizacij.

Koordinacijski odbor SOZD-a ima svojega predsednika, ki je odgovoren za delo odbora. Odbor organizira takšno delovanje, da pride do razčiščevanja in razprav v osnovnih organizacijah in do poenotenja stališč o bistvenih vprašanjih skupnega delovanja. Skupna stališča sindikalnih organizacij združenega dela v SOZD lahko sprejemajo le osnovne organizacije neposredno ali na podlagi njihovega pooblastila delegati vseh osnovnih organizacij in sindikalnih konferenc na posebni problemski konferenci, ki se oblikuje za vsako zasedanje posebej.

Pri oblikovanju skupnih stališč osnovnih organizacij v SOZD sodeluje koordinacijski odbor pri razčiščevanju spornih vprašanj in oblikovanju stališč z ustreznimi občinskimi in medobčinskimi sveti ZS. Pri oblikovanju pomembnejših stališč sodeluje koordinacijski odbor tudi z ustreznimi republiškim odbori sindikatov in z republiškim svetom Zveze sindikatov Slovenije.

Stanovanjska zadruga Mercator v Ljubljani

Matjaž Marinček – Center za obveščanje

Že imate stanovanje?

Skoraj vse je že nared za ustanovitev Stanovanjske zadruge Mercator. Predpogoj – članstvo najmanj trideset občanov – bo, po predvidevanjih iniciativnega odbora za ustanovitev zadruge, kmalu izpolnjen, saj je doslej že zbranih 24 prijavi.

Zakon o stanovanjskih zadrukah daje široke možnosti pridobivanja lastniških ali najemniških stanovanj. Stanovanjska zadruga je specifična organizacija, katere člani združujejo svoje delo in sredstva z namenom, da organizirano uresničijo svoje potrebe in interese – tako pri gradnji kakor tudi pri gospodarjenju s stanovanji. Pri uresničevanju teh nalog se stanovanjske zadruge povezujejo z OZD in krajevnimi skupnostmi ter vključujejo v občinsko samoupravno stanovanjsko skupnost, ki je osnovni nosilec zasnov in uresničevalec dogovorjene stanovanjske politike v občini.

V zadrugi hitreje in lažje do »strehe nad glavo«

Znano je, da je primanjkljaj stanovanj na področju mesta Ljubljane sorazmerno velik. To med drugim dokazujejo tudi številni časopisni oglasi »iskalcev«. Zato je do-

brodošla vsakršna pobuda za omilitev stiske delavcev, ki rešujejo ta svoj eksistenčni problem.

Iniciativni odbor za ustanovitev Stanovanjske zadruge Mercator sestavljajo po en predstavnik DO in TOZD s področja mesta Ljubljane: Mercator-Rožnik – Delovna skupnost ter TOZD Dolomiti, Golovec in Grmada; Mercator-Velepiskrba – Delovna skupnost ter TOZD Hladilnica, Investa, TMI, Grosist, Steklo in Spectrum; Mercator-Hoteli-gostinstvo – Delovna skupnost ter TOZD Kavarna Evropa, Kavarna-bar Nebotičnik in Ilirija; Mercator-Slovenija sadje – Delovna skupnost ter TOZD Hladilnica Zalog in Trgovina; Mercator-Contal – Delovna skupnost ter TOZD Cibes in Conimex; Mercatmba, Merca ordje zelenjava, MercatKonditor in Delovna skupnost SOZD. Delavci vseh naštetih DO, TOZD in delovnih skupnostih imajo možnost včlaniti se v Stanovanjsko zadrugo Mercator.

Člani iniciativnega odbora so imeli 1. sejo 6. junija. Obravnavali so osnutka predlogov ustanovitvene pogodbe in statuta. Iz obeh aktov je razvidno, v čem bo pred-

Nadaljevanje na 14. strani

Med – Foto Jaro Novak

Večletni načrt TOZD Steklo

Miha Šusteršič – M-Velepiskrba, TOZD Steklo

Izdelan projekt za skladišče

Kaže, da se bo že prihodnje leto uresničila dolgoletna želja kolektiva TOZD Steklo, da dobi lastne skladiščne prostore. Razgovori med blagovno transportnim centrom Javna skladišča in TOZD Steklo ugodno potekajo in so dali tudi že prve konkretne rezultate.

Steklo najema skladiščne prostore v Javnih skladiščih že od leta 1960, ko se je izselilo iz prostorov Špedicije Globus. Tekom let pa je tudi to skladišče postalo pretesno glede na naraščajoči promet. Leta 1975 so Javna skladišča zgradila nasproti starih skladiščnih prostorov Stekla novo skladiščno stavbo, v katero se je poleg Stekla vselila tudi ljubljanska Astra. Najemina, katero moramo plačevati Javnim skladiščem, raste iz leta v leto in predstavlja danes izredno velik strošek. Tako smo leta 1976 plačali Javnim skladiščem na ta račun 3.432.000 dinarjev, v prvi polovici letošnjega leta pa je znesek znašal že 2.389.500 dinarjev. Želja po lastnih skladiščih traja vrsto let, a do njene realizacije ni prišlo.

V začetku letošnjega leta je že vse kazalo, da bomo končno prišli do novih skladiščnih prostorov, in sicer v bodočem Mercatorjevem skladišču na Slovenčevi cesti. Steklu je bila dodeljena klet. O tem skladišču smo govorili že pred pripojitvijo Stekla k Mercatorju, kar je bilo posebno toplo sprejeto med delavci v skladišču. Kasnejši izra-

čuni pa so pokazali, da bi bilo treba kletno konstrukcijo dodatno okrepiti, kar pa bi gradnjo znatno podražilo. Vsled tega so se predstavniki SOZD Mercator in TOZD Steklo skušali dogovoriti z upravo Javnih skladišč za izdelavo skladiščnih prostorov. Seveda je prehodno DS naše TOZD sprejel sklep o nameravani gradnji skladišča. Dosedanji razgovori so že pripeljali do podpisa pogodbe med Steklom in Javnimi skladišči. Po tej pogodbi bomo kot investitor zgradili skladišče na zemljišču Javnih skladišč, ki se obvežejo, da omenjeno zemljišče komunalno opremijo in komunalne naprave redno vzdržujejo. Naš TOZD bo z dograditvijo teh prostorov dolžan plačevati Javnim skladiščem, od dneva vselitve v objekt, odškodnino za koriščenje skupnih komunalnih naprav in komunalnih storitev ter odškodnino za požarno varnostno službo.

Javna skladišča so naročila idejni projekt, ki je že izdelan. Po tem projektu bo imelo skladišče prostore v kleti, prtljicju in v prvem nadstropju, kar bi skupaj zneslo 7400 m² pokrite površine. Predra-

čunska vrednost s tehnologijo znaša približno 45 milijonov dinarjev. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da je to le idejni projekt, do realizacije objekta pa se bo verjetno še marsikaj spremenilo.

Do vselitve v nove prostore bomo morali potrpeti v sedanjem najetem skladišču, v katerem nameravamo v najkrajšem času skrčiti skladiščne površine za približno 35% in s tem precej prihraniti na najemninah. Seveda pa samo zmanjšanje površin ne sme negativno vplivati na obseg poslovanja. Preostale koristne skladiščne površine bo treba zato kolikor mogoče racionalno izkoristiti.

S preselitvijo v lastne prostore bo sicer odpadlo plačevanje najemnine Javnih skladiščem, pojavile pa se bodo nove finančne obveznosti, kot je odplačevanje kreditov in podobno. V novih prostorih se bodo bistveno izboljšali tudi pogoji dela za skladiščne delavce, saj se pozimi temperatura v sedanjem skladišču giblje tudi okoli ničle, poleti pa je neznozna vročina. Samo skladišče bo zgrajeno za specifične potrebe naše dejavnosti, kar bo olajšalo uvedbo sodobnejše tehnologije.

Zaradi vseh naštetih vzrokov in težav, s katerimi se srečujemo pri iskanju novih skladiščnih prostorov, delavci Stekla iskreno upamo, da bomo v naslednjem letu uresničili našo dolgoletno željo, lastno skladišče.

Čebelja lekarna na Mercatorjevih polih

Jože Vetrovec – Medex

Zoper pretirano uporabo antibiotikov

Nerazumna poraba zdravil, predvsem antibiotikov, ne le pri odraslih, marveč tudi že pri otrocih, je resno vznemirila zdravnike po svetu in v Sloveniji. Najprej so v svojih vrstah, potlej pa tudi javno izrazili dvom v tako hitro porabo zdravil, ki se jim mikrobi (te naj bi uničili kot povzročitelje najrazličnejših vnetij) prilagajajo in postajajo odporni. Velika poraba antibiotikov vseh spektrov, vse manjše učinkovanje teh umetno pridobljenih zdravil in ne nazadnje tudi veliki stroški, pa skrb o morebitnih posledicah teh, še ne tri desetletja starih zdravil, so napotili mnoge zdravnike, predvsem pa farmakologe, da so se zazrli nazaj, v nekdanje zdravljenje, v čase, ko ni bilo o antibiotikih ne duha ne sluha.

Poti do starih zdravil so različne. Spet so se uveljavili najrazličnejši čaji in zeli, več pozornosti so spet namenili gibanju na svežem zraku, mnogi pa so začeli obujati stara pravila o zdravljenju z medom. Ta je kot zdravilo znan iz davnine, pa tudi iz bližnje preteklosti, saj je med NOB v najtežjih trenutkih ostajal edino »zdravilo«.

Opozorila Svetovne zdravstvene organizacije o pretirani porabi zdravil in domače statistike, ki so postale še hitreje in jasnejše, odkar recepte »pregleduje« računalnik, so vzpodbudile številne zdravnike, da svoj študij posvetijo medu in čebeljim pridelkom.

Svetovno raziskovalno gibanje

V dobi, ko je bilo vse, kar je imelo nadih »patine«, zanič, ko je bilo dobro le vse, kar je bilo moderno, je tudi med izgubil večji del svoje veljave. S spoznanji, da je narava največji učitelj, da človek s trganjem vezi s preteklostjo pozablja tudi na stvari, ki so mu bile stoletja in tisočletja v pomoč, so v marsikaterem laboratoriju nehali gledati v bodočnost in se posvetili preteklosti; tako so vse več raziskav posvetili tudi čebeljim pridelkom. Prav takšno vnemo kot drugje po svetu so pri raziskovanju učinkovanja čebeljih pridelkov pokazali tudi nekateri jugoslovanski znanstveniki in začeli ugotavljati stvari, ki jih niti niso pričakovali. V laboratorijih, pod mikroskopi in na živalih, kasneje pa tudi na klinikah, so potrjevali, da so v čebeljih pridelkih snovi, ki imajo ugoden učinek na počutje in zdravje ljudi. Kmalu je postalo znano, da je cvetni prah najbolj skoncentrirana hrana, kar jih poznamo, saj so v njem snovi, ki jih

potrebuje organizem za rast in vzdrževanje biološkega ravnotežja. Za mleček so dognali, da je biološki pospeševalec in da hkrati zavira rast bakterij, plesni in virusov. Propolis je aktivna snov z izredno močnim učinkom proti virusom in bakterijam.

Uspehi domačih strokovnjakov

Raziskovalca slovenskega mikrobiološkega inštituta Bratko Filipič in prof. dr. Miha Likar sta dokazala, da matični mleček in propolis zavirata rast virusov. V poročilu »Vpliv propolisa in matičnega mlečka na razvoj nekaterih virusov«, ki ga je zaradi izrednih odkritij in dosledne znanstvene metode v celoti objavil tudi ameriški strokovni bilten »Interferon Scientific Memoranda« iz Buffala, med drugim v sklepnem delu poročila poročata:

»Iz raziskave je razvidno, da naravni proizvodi med, matični mleček, cvetni prah in propolis nimajo samo fizioloških učinkov, ampak razen proti mikrobom delujejo tudi proti virusom. Vprašanje pa je, iz česa izvira ta antivirusna aktivnost in kakšno je razmerje med sestavo in vplivom čebele na antivirusno dejavnost... Poskusi kažejo, da aktivna snov ni samo ena, ampak da gre verjetno za kompleks snovi, ki šele v pravilnem razmerju in ob aktivnosti čebele dajo fiziološko in antimikrobno dejavnost...«

Poskusi razvozljali razmerje

V Medexovih laboratorijih so čebelje pridelke mešali v različnih količinah in na podlagi učinkov

ugotovili, katera mešanica medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa deluje na človeški organizem najbolj ugodno. In tako je nastal APIKOMPLEKS, doslej edina in zelo učinkovita mešanica čebeljih pridelkov, ki je uspešno prestala tudi vse klinične teste. V njem so sestavine, ki zavirajo rast virusa, povzročitelja influence, tudi če so razredčene v razmerju 1 : 100.000.

Čebele niso zdravniki

O delovanju Apikompleksa so bile narejene raziskave. Preizkusili so ga na več klinikah v različnih jugoslovanskih mestih in ugotovili njegovo izredno ugodno delovanje. Preizkusili so ga ljudje sami in ugotovili njegovo uspešnost. Toda zdravnika ne med ne drugi čebelji pridelki ne morejo nadomestiti. Kadar človek zboli in se ga loti visoka temperatura, mora upoštevati navodila zdravnika. Poskusi v uglednih klinikah pa kažejo, da za infekcijskimi boleznimi zboli neprimerno manj ljudi, ki jemljejo žličko Apikompleksa dnevno. In v tem je največja možna naravnega preparata. V preprečevanju bolezni, mnogi zdravniki pa ga svetujejo že tudi kot edino sredstvo, ki pomaga pri zaviranju rasti virusov. Zato ga je danes moč najti na prodajni polici sleherne lekarne in v vseh večjih trgovinah. Ker ga je ustvarila narava, brez pomagal kemije, je popolnoma nevaren in ne more povzročiti nobenih škodljivih stranskih posledic.

Delovnemu človeku je potrebno posvetiti več pozornosti, samo ne v besedah.

Simon Bošnjakov

Mercator ponovno drugoligaš!

Takšni in podobni naslovi so polnili športne strani dnevnih časopisov, ki izhajajo v naši ožji, pa tudi širši domovini.

Prav je, da že v uvodu omenim pomoč, ki nam jo že dolgo časa, ne samo v tej sezoni, namenjajo delavci, ki so družili svoje delo v SOZD Mercator. Verjetno pa ne bom pretiral, če trdim, da smo nekaj vendarle vrnil v sezoni 1977/78, ko smo nastopali v slovenski nogometni ligi, premočno osvojili prvo mesto in se s tem ponovno uvrstili v II. zvezno nogometno ligo. Dolžnost nas igralcev in strokovnega vodstva je, da z gledno zastopamo v II. ligi slovenski, bolje ljubljanski nogomet in s ponosom po vseh republikah, v katerih bomo nastopali, nosimo na športni opremi ime »Mercator« ter obenem z nastopi širimo ime ene največjih in najbolj uglednih trgovskih organizacij v Sloveniji in Jugoslaviji.

Kako smo uspeli priboriti to prvo mesto? Z eno besedo – ne lahko! V letu 1977 smo namreč izpadli iz II. zvezne nogometne lige. Temu izpadu je sledil tudi odhod večine igralcev v druge klube. Pred trenerjem moštva Gugoljem in njegovim pomočnikom Oblakom je bila težka naloga. Potrebno je bilo sestaviti povsem novo ekipo, z mladimi igralci, ki v zvezni ligi še niso nastopali, precej pa jih je prišlo še iz drugih klubov. Od prejšnje ekipe smo ostali samo trije: Klemenc, Terčič in Zupančič.

Zmožnosti nove ekipe so bile vprašljive, ker so jo poleg prej omenjenih sestavljali večinoma 20-letniki: Magič, Dvoržak, Potočnik, Bagarič, Vrhovec, Poljanšek, Kadivnik, Bele, Kolarič, Protič, Likovič in Sebjan. Vseeno pa je strokovno delo trenerja Gugolja kmalu pokazalo prve sadove, saj se je moštvo v pripravljenem obdobju na prijateljskih tekmah enakovredno kosalo celo z boljimi moštvami. Vendar vse ni šlo tako

gladko, kot bi se dozdevalo iz tega zapisa. Prav pred pričetkom prvenstva v slovenski nogometni ligi je bila namreč na prijateljski tekmi v Mariboru s tamkajšnjim drugoligašem našemu igralcu Stevanu Protiču zlomljena noga in tako smo izgubili zanesljivega igralca.

Kljub temu smo prvenstvo začeli zelo uspešno. Vrstile so se zmage na domačem in tujih igriščih. Z desetimi zaporednimi zmagami smo zasledovalcem, ki so imeli podobne želje kot mi – uvrstitev v II. zvezno nogometno ligo – pobegnili za štiri točke.

Res je, imeli smo tudi nekaj sreče – vendar, če uporabim latinski pregovor. – »Sreča spremlja boljšega« – bo to povsem držalo. Da nismo bili nepremagljivi, se je pokazalo v našem enajstem nastopu. Na domačem igrišču v Gerbičevi ulici smo proti mestnemu tekmeu Slovanu doživeli prvi poraz, ki pa nas ni preveč potrl. Zmage in porazi so vedno sestavni del vsakega športnega nastopa, poraz pa včasih lahko pomeni, da bo ekipa bolj motivirana za nadaljnje nastope.

Omenil sem že, da smo že na začetku prvenstva izgubili enega igralca. Poraz proti Slovanu je pomenil odmor Terčiča zaradi resnejše poškodbe. Imeli smo srečo. Preostala je samo še tekma proti zadnje uvrščeni Gorenjski in jenski del tekmovanja smo zaključili s prednostjo 4 točk pred moštvom Šmartna ob Paki.

Igralci smo po zaključku prvenstva dobili zasluženi odmor, za vse ostale, ki vodijo naše moštvo, pa se je pravo delo šele začelo. Od nekako 18 igralcev na začetku prvenstva nas je ostalo samo še 13, kar je seveda premalo za uspešno tekmovanje.

V januarju letošnjega leta, ko

smo se ponovno zbrali na treninge, smo v naši sredini pozdravili nove igralce: Drevenšek in Stanko sta prišla iz Ilirije, Koželj iz Olimpije, Živković iz Novega Sada in vratar Deraković iz Doboja. Tako smo zapolnili igralne vrzeli, a prvenstvo s tem seveda še ni bilo dobljeno.

Po napornih treningih na snegu in v dvorani v Ljubljani, kjer smo si nabirali novih moči, in 14-dnevnih pripravah na Malem Lošinju (večinoma smo vadili z žogo in igrali prijateljske tekme), je bil pred nami spomladanski del tekmovanja.

Čeprav so bile vaje moštva izredno dobro pripravljene in kakovostne (na pripravah sem sodeloval že nekajkrat, vendar tako napornih še ni bilo), smo nepričakovano že na prvem prvenstvenem nastopu doživeli poraz z ekipo Obale. To je bil presenetljiv poraz, ki se ga nismo nadejali, bil pa je tudi boleč, saj sta se nam nenadoma povsem približali dve ekipi: Šmartno in Mura.

Ostra kritika našega trenerja Gugolja in vsakodnevni pospešeni treningi so prispevali svoje. Spet ni bilo vprašanja, ali bomo zmagali ali izgubili – vprašanje je bilo samo, s kakšno razliko v golih bomo zmagali.

V mesecu maju nas je čakala še ena tekma, ki je odločala o prvem mestu. Naš nasprotnik je bila ekipa iz Šmartnega ob Paki. Čeprav smo bili gostje, se je le pokazalo, da druga moštva v slovenski nogometni ligi lahko le pomislijo na tisti cilj, ki smo si ga mi zastavili. Zmagali smo z 2:0, poleg tega pa še najmanj petkrat zadeli vratnico in prvenstvo je bilo za nas že do pa so se razblinile 8. junija, po našem zadnjem nastopu.

Postali smo prvaki slovenske nogometne lige in tako je naša re-

publika dobila poleg Maribora in Rudarja iz Velenja še enega člana v II. zvezni ligi – moštvo Mercatorja.

Omenil bi še, da so vzporedno s tekmovanji v republiški ligi potekali tudi nastopi za pokal Maršala Tita. Tudi tu smo uspešno nastopili, saj smo se že uvrstili v polfinalne na področju Slovenije. Če bomo zmagali v Izoli (kar obljubil bi, saj to moramo, ker smo izgubili prvenstveno tekmo), čakamo samo še na obračun med srečanjem Maribora in zmagovalcem tekme Rudar:Šmartno. Ker bo finalna ekma v Ljubljani, se nam ponuja, da s solidnimi nastopi na teh dveh tekmah postanemo še zmagovalci v najbolj množičnem tekmovanju – pokalu Maršala Tita.

Kakor sem začel ta sestavek s pesimističnim gledanjem nekaterih na našo ekipo, ki je nastopala v republiški ligi, in omenil vrsto 20-letnikov, lahko sedaj, ko je prvenstvo končano, kot igralec in kapetan tega moštva poudarim, da je

sedanja ekipa zelo perspektivna. Potrebno ji je vlti samozaupanja in uspehi ne morejo izostati.

Ne bo odveč, če se preko glasila »M« vsem fantom NK Mercator zahvalim za prizadevnost, za veliko odrekanje m ali poudarjal zasluge posameznikov. Igralo je celotno moštvo in dokazalo, da je treba nanje računati tudi v višjem rangu. Seveda pa ne smem na tem mestu izpustiti našega prvega trenerja Gugolja! Verjetno je največ ur belega dne prebil prav na igrišču, pri delu z igralci. Znal se je tudi razjeziti, vendar nas je uspel pred vsako tekmo prepričati, da smo boljši, da moramo zmagati. Imel je zaupanje v nas, prav kakor smo ga imeli mi vanj. Pomočnik Oblak nam na kondicijskih treningih ni dal predaha. Tako delo, je pravilno saj le kakovost izvajanja prinaša rezultate.

Prav tako naj se zahvalim, v imenu igralcev in v svojem imenu, vsem, ki so vodili naše moštvo in tako pripomogli k uspehu.

Razpored predtekmovanj po panogah in skupinah

Organizacijski komite Mercatoriade 78

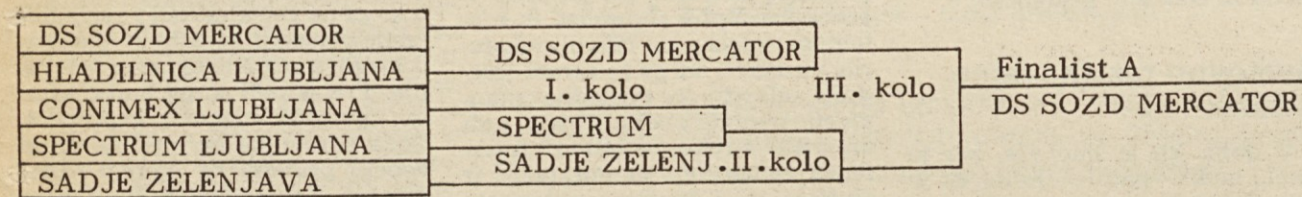
Letne športne igre so stekle

S srečanjem ekip v malem nogometu na igriščih v Ljubljani, Krškem in v Ormožu, 13. in 15. tega meseca, so se začele 1. letne športne igre delavcev, združenih kmetov, učencev v gospodarstvu in upokojencev SOZD Mercator – Mercatoriada 78. Predtekmovanja bodo trajala vse do konca avgusta, kakor je razvidno iz razporeda. Najboljše ekipe se bodo srečale na finalu v Ptujju 8. in 9. septembra. Organizacije naj se v teku predtekmovanj držijo razporedov, ker bi igre v primeru izpadov ekip zaradi neudeležbe izgubljale svoj namen.

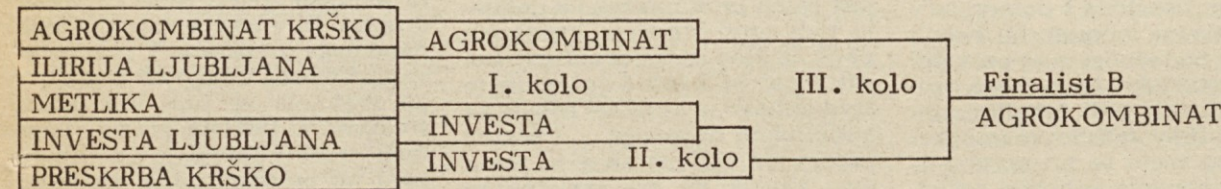
M A L I N O G O M E T

Datum predtekmovanja: 15.7.1978

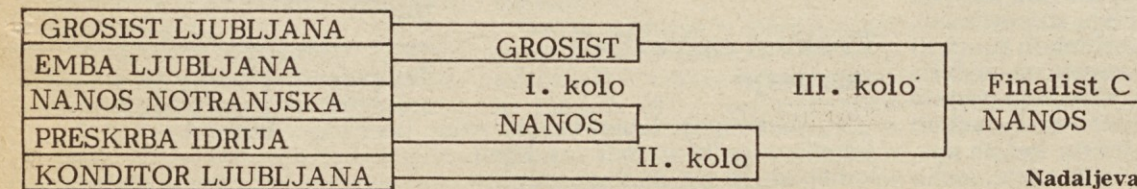
Skupina A – Soorganizator predtekmovanja DS SOZD MERCATOR Ljubljana

Skupina B – Soorganizator predtekmovanja DO PRESKRBA Krško

Skupina C – Soorganizator predtekmovanja DO EMBA Ljubljana

Nadaljevanje na 13. strani

KADAR POTREBUJETE
POMOČ PRI IZVEDBI AKCIJ
NAVODILA ZA PRIPRAVO GRADIV
OBJAVO POMEMBNIH DOGODKOV
POLITIZACIJO PROBLEMA

POKLIČITE
CENTER ZA OBVEŠČANJE
061-23-424
ALI UREDNIŠTVO GLASILA
061-21-488

NI VPRAŠANJA BREZ ODGOVORA

Amatersko prvenstvo Jugoslavije

Janez Zupančič – kapetan moštva NK Mercator

Od zmage k porazu

Dne 3. in 4. julija je bil na Centralnem stadionu v Ljubljani za Bežigradom nastop štirih republiških prvakov, ki so se pomerili med seboj za naslov oziroma za nastop v finalni tekmi za amaterskega prvaka Jugoslavije.

Naši gostje so bili: prvak SR Hrvatske – Segesta iz Siska, prvak SR BiH – Bosna z Visokega in prvak AP Vojvodine – Spartak iz Subotice; gostitelj je bilo naše moštvo Mercator kot prvak SR Slovenije.

Ze pri žrebu, še bolj pa na sami tekmi, nismo imeli sreče. Naš nasprotnik je bilo moštvo Segesta iz Siska, ki je prišlo v Ljubljano najbolj pripravljeno, saj so imeli še zadnje nedeljo v juniju kvalifikacijsko srečanje za naslov prvaka SR Hrvatske.

Kljub temu pa se jih na igrišču nismo prestrašili, kar je pokazal že sam začetek. Mi smo napadali, zapravili dve sto-odstotni priložnosti (Klemenc in Poljanšek sama pred golom!), gostje pa so v prvem resnem napadu po prostem strelu dosegli gol. Ta gol nam je odvzel precej volje, tako da smo v nasled-

njih petih minutah dobili še enega.

V odmoru tekme nam je trener dejal, da moramo napeti vse sile, da izenačimo in tudi zmagamo. Tako smo začeli drugi polčas. Res smo napadali, imeli kopico priložnosti, vendar nas je v zaključku akcij izdalo pomanjkanje moči (trenirali nismo skoraj mesec dni). Doživeli smo poraz, obenem pa spoznali, da smo povsem enakovredni drugim moštvom, ki slovi-jo po tem, da so že po imenu močnejši od prvakov v Sloveniji.

Nam igralcem ostane vendarle nekaj v tolažbo: Segesta je zmagala tudi v drugi tekmi in osvojila prvo mesto, ki jo je pripeljalo do nastopa v finalni tekmi za naslov amaterskega prvaka Jugoslavije.

Ker bodo nastopali v Zahodni skupini II. zvezne nogometne lige, jim želimo tudi končni uspeh.

Razpored predtekmovanj po panogah in skupinah

Organizacijski komite Mercatorade 78

Letne športne igre so stekle

Nadaljevanje s 10. strani

Skupina D - Soorganizator predtekmovanja DO ZARJA Ormož

ZARJA ORMOŽ	UNIVERZAL	I. kolo	II. kolo	Finalist D
UNIVERZAL LENDAVALA	PANONIJA			
SLOGA GORNJA RADGONA				
PANONIJA PTUJ				

N A M I Z N I T E N I S Datum predtekomovanja: 29.7.1978

Skupina A - Soorganizator predtekmovanja TOZD ILIRIJA Ljubljana

DS SOZD MERCATOR		I. kolo	II. kolo	Finalist A
ROŽNIK LJUBLJANA I				
ROŽNIK LJUBLJANA III				
INVESTA LJUBLJANA		I. kolo		Finalist B
ILIRIJA LJUBLJANA				
ROŽNIK LJUBLJANA II				

Srečanje v malem nogometu 13. 7. 1978 na Mercatorjevem igrišču ob Gerbičevi ulici v Ljubljani je pomenilo neuradni začetek letnih športnih iger. - Foto Matjaž Marinček

Skupina B - Soorganizator predtekmovanja DO EMBA Ljubljana

NANOS NOTRANJSKA		I. kolo	II. kolo	Finalist C
CONIMEX LJUBLJANA				
SPECTRUM LJUBLJANA		I. kolo		Finalist D
HLADILNICA LJUBLJANA				
EMBA LJUBLJANA				
KZ CERKNICA				

Skupina C - Soorganizator predtekmovanja DSSS PANONIJA Ptuj

SLOGA GORNJA RADGONA		I. kolo	II. kolo	Finalist E
SLOVENIJA SADJE LJ. I				
UNIVERZAL LENDAVALA		I. kolo		Finalist F
ZARJA ORMOŽ				
PANONIJA PTUJ				
SLOVENIJA SADJE LJ. II				

V zgoraj navedenih skupinah tekmujejo moške ekipe.

• • • • •

Š A H Datum predtekmovanja 19.8.1978

Skupina A - Soorganizator predtekmovanja TOZD JELKA Ribnica

NANOS NOTRANJSKA		I. kolo	II. kolo	Finalist A
JELKA RIBNICA				
SLOVENIJA SADJE LJ.				
CONIMEX LJUBLJANA				

Skupina B - Soorganizator predtekmovanja TOZD ZAŠČITA Kidričevo

UNIVERZAL LENDAVALA		I. kolo	III. kolo	Finalist B
PANONIJA PTUJ				
SLOGA GORNJA RADGONA		II. kolo		
ZARJA ORMOŽ				
ZAŠČITA KIDRIČEVO				

Skupina C - Soorganizator predtekmovanja TOZD HLADILNICA Ljubljana

METLIKA		I. kolo	III. kolo	Finalist C
STP HRASNİK				
ROŽNIK LJUBLJANA		II. kolo		
DS SOZD MERCATOR				
HLADILNICA LJUBLJANA				

Skupina D - Soorganizator predtekmovanja TOZD SPECTRUM Ljubljana

EMBA LJUBLJANA		I. kolo	III. kolo	Finalist D
KONDITOR LJUBLJANA				
SLOVENIJA SADJE LJ.		II. kolo		
ILIRIJA LJUBLJANA				
SPECTRUM LJUBLJANA				

VLEČENJE VRVI Datum predtekmovanja 26.8.1978

Skupina A - Soorganizator predtekmovanja DO NANOS Postojna

GROSIST POSTOJNA		I. kolo	II. kolo	Finalist A
KZ CERKNICA				
SPECTRUM LJUBLJANA				
NANOS NOTRANJSKA				

Skupina B - Soorganizator predtekmovanja DS SOZD MERCATOR Ljubljana

DS SOZD MERCATOR		I. kolo	II. kolo	Finalist B
ILIRIJA LJUBLJANA				
METLIKA				
ROŽNIK LJUBLJANA				

Skupina C - Soorganizator predtekmovanja DO SLOVENIJA SADJE Ljubljana

SLOVENIJA SADJE LJ. I		I. kolo	II. kolo	Finalist C
KONDITOR LJUBLJANA				
SLOVENIJA SADJE LJ. II				
AGROKOMBINAT KRŠKO				

Skupina D - Soorganizator predtekmovanja TOZD VELEPRODAJA Ptuj

VELEPRODAJA PTUJ		I. kolo	II. kolo	Finalist D
SLOGA GORNJA RADGONA				
MALOPRODAJA PTUJ				
UNIVERZAL LENDAVALA				

Skupina E Kegljanje - moški

EMBA LJUBLJANA
ILIRIJA LJUBLJANA
CONIMEX LJUBLJANA
SADJE ZELENJAVA LJ.

ŠTIRI ekipe, ki dosežejo najboljši rezultat, se uvrstijo v finale, neglede na skupino.

• • • • •

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO - ŽENSKE

Datum predtekmovanja 5.8.1978

Skupina A Soorganizator DO ROŽNIK Ljubljana

ROŽNIK I LJUBLJANA
ROŽNIK II LJUBLJANA
ROŽNIK III LJUBLJANA
KZ CERKNICA
DSSS NANOS POSTOJNA

Skupina B Soorganizator DO PRESKRBA Krško

PANONIJA PTUJ
AGROKOMBINAT KRŠKO
METLIKA
ILIRIJA LJUBLJANA

ŠTIRI ekipe, ki dosežejo največ krogov, se uvrstijo v finale.

Igralci Delovne skupnosti SOZD bodo med finalisti septembra meseca v Ptuj. - Foto Matjaž Marinček

Nogometni balet žal ni spremljala številna publika, da bi jo navdušila igra naših fantov. - Foto Matjaž Marinček

KEGLJANJE - ŽENSKE

Datum predtekmovanja 12.8.1978

Skupina A Soorganizator TOZD IZBIRA Postojna

IZBIRA POSTOJNA
DSSS NANOS POSTOJNA
TMI POSTOJNA
KZ CERKNICA
JELKA RIBNICA

Skupina B Soorganizator DO SADJE ZELENJAVA Ljubljana

DS SOZD MERCATOR
STKLO LJUBLJANA
ILIRIJA LJUBLJANA
SLOVENIJA SADJE
SADJE ZELENJAVA I LJ.

Skupina C Soorganizator TOZD SREMIČ Krško

METLIKA
SREMIČ KRŠKO

Skupina D Soorganizator DO PANONIJA Ptuj

PANONIJA PTUJ
UNIVERZAL LENDAVALA
ZARJA ORMOŽ
POTROŠNIK LENART

Skupina E Soorganizator DO ROŽNIK Ljubljana

ROŽNIK LJUBLJANA I
INVESTA LJUBLJANA
ROŽNIK LJUBLJANA II
EMBA LJUBLJANA

ŠTIRI ekipe, ki dosežejo najboljši rezultat, se uvrstijo v finale, neglede na skupino.

KEGLJANJE - MOŠKI

Datum predtekmovanja 12.8.1978

Skupina A Soorganizator TOZD IZBIRA Postojna

IZBIRA POSTOJNA
TMI POSTOJNA
GROSIST POSTOJNA
JELKA RIBNICA
KZ CERKNICA
PRESKRBA IDRJA

Skupina B Soorganizator TOZD SREMIČ Krško

SREMIČ KRŠKO
METLIKA
STP HRASNİK

Skupina C Organizator DO PANONIJA Ptuj

PANONIJA PTUJ
SLOGA GORNJA RADGONA
ZARJA ORMOŽ
UNIVERZAL LENDAVALA
ZAŠČITA KIDRIČEVO
POTROŠNIK LENART

Skupina D Soorganizator DO ROŽNIK Ljubljana

DS SOZD MERCATOR
ROŽNIK LJUBLJANA I
ROŽNIK LJUBLJANA II
ROŽNIK LJUBLJANA III
HLADILNICA LJUBLJANA
GROSIST LJUBLJANA

Skupina E Soorganizator DO EMBA Ljubljana

SPECTRUM LJUBLJANA
CIBES LJUBLJANA
SLOVENIJA SADJE LJ.

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO - MOŠKI

Datum predtekmovanja 5.8.1978

Skupina A Soorganizator TOZD IZBIRA Postojna

IZBIRA POSTOJNA
TMI POSTOJNA
GROSIST POSTOJNA
KZ CERKNICA
PRESKRBA IDRJA
DSSS NANOS POSTOJNA

Skupina B Soorganizator DO ROŽNIK Ljubljana

ROŽNIK LJUBLJANA I
DS SOZD MERCATOR
HLADILNICA LJUBLJANA
SPECTRUM LJUBLJANA
ILIRIJA LJUBLJANA
ROŽNIK LJUBLJANA II

Skupina C Soorganizator DO PRESKRBA Krško

SREMIČ KRŠKO
METLIKA
PRESKRBA KRŠKO

Skupina D Soorganizator DO ROŽNIK Ljubljana

ROŽNIK III LJUBLJANA
ROŽNIK IV LJUBLJANA
SLOVENIJA SADJE
EMBA LJUBLJANA
KONDITOR LJUBLJANA
CONIMEX LJUBLJANA

Skupina E Organizator DO PANONIJA Ptuj

PANONIJA PTUJ
SLOGA GORNJA RADGONA
ZAŠČITA KIDRIČEVO
POTROŠNIK LENART

ŠTIRI ekipe, ki dosežejo največ krogov, se uvrstijo v finale, neglede na skupino.

Borec Cankarjeve med contalovci

Ob slovenskem prazniku, 22. juliju, objavljamo v skrajšani obliki spomin z zmagovite poti Cankarjeve brigade, kakor jo je mladim na tradicionalnem srečanju delavcev M-Contala v Višnji gori letos predstavil sodelavec - aktivist OF in borec Cankarjeve brigade, Tone Dolenc.

Kot borec-partizan Cankarjeve brigade sem se vojskoval v naši dolenski pokrajini. Cankarjeva brigada je bila ustanovljena v septembru mesecu 1942. leta iz dotodanjih samostojnih čet in bataljonov, v času, ko je naš oboroženi boj že dosegel takšne uspehe, da je z ozirom na številčnost borcev-partizanov kakor tudi na oboroženost, nastala potreba po oblikovanju večjih enot z možnostjo ofenzivnih akcij na širšem območju.

Eden izmed teh bataljonov, ki se je tedaj priključil Cankarjevi brigadi, je bil tudi dotodanji drugi bataljon zapadnodolenskega odreda. Pripadniki tega bataljona so bili doma povečini iz okolice Stične, Višnje gore in s Krke. Borci tega bataljona so bili večinoma delavci iz kmečkega sloja, pa kmečki sinovi in mali kmetje.

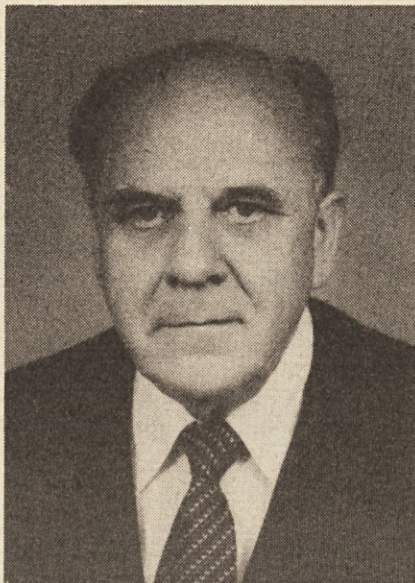
Cankarjeva brigada je pridobila s tem bataljonom enoto z velikimi bojnimi izkušnjami.

Bataljon je pred priključitvijo Cankarjevi brigadi skoraj vsak dan in z vsako svojo četo ali vodom izvrševal manjše ali večje vojaške akcije. Napadal je postojanke, patrole, zasede in važne objekte italijanske okupatorske vojske in bele garde. S tem je bataljon zadajal pomembne vojaške in politične udarce, predvsem naraščajoči beli gardi, varoval in dvigal duh odpora proti okupatorju in domačim izdajalcem.

V planiranih bojih za uničenje stiškega utrjenega vozlišča slovenskih izdajalcev-domobrincev je Cankarjeva brigada dobila nalogo za napad na Višnjo goro.

V živem spominu mi je ta napad na postojanko, ki se je začel nekega septembrskega dne leta 1944, pozno zvečer.

Čeprav je tedaj Višnja gora bila obkoljena z vseh strani od bataljonov Cankarjeve brigade in so posamezni deli naših bataljonov in čet že vdrlji v samo mesto, napad,

Tone Dolenc

Mi smo mlada vojska Titova

zaradi izrednega taktičnega položaja Višnje gore v korist sovražnika, tedaj ni uspel, ker bi zahteval preveč žrtev.

V tej borbi, ki je trajala celo noč, je bila Višnja gora videti kakor da je vsa v plamenu.

Domobranska posadka se je iz Višnje gore umaknila meseca aprila 1945. leta ob splošni partizanski ofenzivi za končno osvoboditev.

Z ozirom na partizansko vojno doktrino, stalno napadati sovražnika, v momentu pa, kadar bi izvajanje dominantnih taktičnih točk in premoč v oborožitvi zahtevala prevelike žrtve, hiter umik, omenjenega napada na Višnjo goro ne moremo smatrati za neuspeh. V kontekstu širšega operativnega plana je to še en prispevek v verigi bojov za končno osvoboditev.

Nekaj zgodovinskih podatkov, ki sem jih omenil v zvezi z oboroženo partizansko borbo okoli Višnje gore, nam je lahko v potrditev, da je ljudstvo v tem malem lepem mestecu junaško prenašalo teror okupatorjev in domačih izdajalcev ter dalo svoj prispevek za dokončno zmago.

V Višnji gori in njeni okolici ni bilo izdajalcev in okupatorju naklonjenih. Delavci in kmečki sinovi so se takoj ob nastali okupaciji

opredelili za oboroženo in socialno revolucijo.

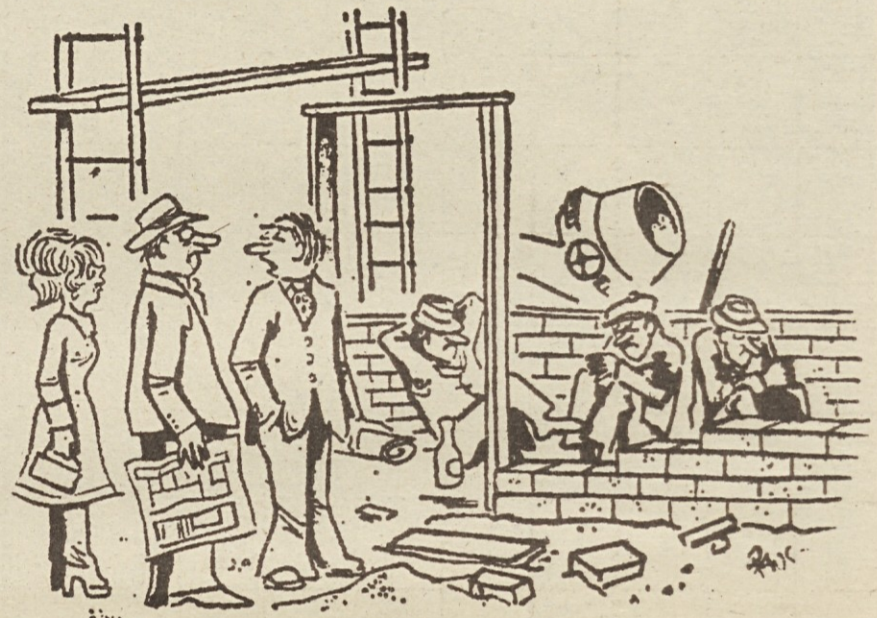
Na današnji slovesni dan tukaj v Višnji gori se je zbralo nekaj generacij: šolski otroci, mladina, izobraževalni kader, delavci delovne organizacije Contal, upokojeanci in vaščani.

To naj bo še ena potrditev trdne povezanosti vseh socialističnih sil v skupni fronti boja za lepše življenje kakor tudi potrditev zgodovinske misli, da je bila veličina naših zmag vedno v tem, ker jih je vse ljudstvo, predvsem mladi, sprejelo za svoje.

Zavedajmo se tega, da je svet še daleč od idealne podobe in da naša revolucija nije bitko, v kateri moramo vztrajati in biti enotni in močni.

Naša revolucija se nadaljuje in vsi mi moramo v bodoče vsak po svojih zmožnostih prispevati za nadaljnji razvoj socialistične družbe.

V našem demokratičnem političnem sistemu so velike možnosti, da sleherni član družbe prispeva k revoluciji; to omogoča naš delegatski sistem, delo v družbenopolitičnih organizacijah, predvsem v socialistični zvezi, zvezi borcev in rezervnih vojaških starešin in mladinski organizaciji, v sindikatih in v organih samoupravljanja v združenem delu.

... to bo pa spalnica!

15 let našega glasila

Zbrala Nada Rihtar - M-Velepsekrba, TOZD Grosist

Zanimivosti iz prvih številok

Mercator 5. številka 11-12, november - december 1965

Dosegli smo milijardo

V letu ustanovitve trgovskega podjetja Rožnik, ki sedaj posluje kot poslovna enota veletrgovine Mercator, je ta razmeroma mala gospodarska organizacija ustvarila 260 milijonov letnega prometa...

Ne bi mogli z gotovostjo trditi, da so se cene živilskim artiklom v zadnjih letih dvignile za 100% in vendar je naš kolektiv v mesecu novembru tega leta dosegel milijardo prometa...

K temu naj pripomnimo, da smo po reformi zmanjšali kader v prodajalnah na minimum, čeprav poslujejo še vse razen ene v non-stop obratovalnem času. Prav zato smo spremenili individualni delovni čas, in sicer delajo prodajalci izmenjaje, deljeno. Na delo prihajajo v konicah, ko je kupna moč največja...

Minka Mrak

Nove prodajalne - 22. SP

Pred praznikom republike je Veletrgovina Mercator odprla dve novi prodajalni, ki poslujeta v okviru PE »Špacerija«. V soboto, dne 27. novembra smo odprli našo prvo specializirano prodajalno pohištva v vsem prvem nadstropju stavbe ob Proletarski ulici v Ljubljani...

Istega dne je bila slovesno odprta samopostrežna trgovina ob Pokopališki ulici. V bližnji prihodnosti bo na drugem vogalu te stavbe še specializirana galanterijska trgovina.

Zasluzene nagrade

Na podlagi 19. čl. pravilnika o delitvi osebnih dohodkov delavcev OE Mercator je delavski svet OE Mercator na 5. zasedanju dne

25. 11. 1965 sprejel sklep: odobrijo se nagrade za izreden uspeh pri delu naslednjim delavcem - šoferjem OE Mercator: Jožetu Šolnu 60.000, Viljemu Kolencu 60.000 in Mirku Jarcu 80.000 dinarjev.

Predsednik DS OE Mercator Vinko Kušar

Oh, kako hitro je minilo!

Iz OE Mercator je letos odšlo oziroma bo še do konca leta odšlo v zaslužni pokoj 11 članov kolektiva. Na koncu leta se bo poslovila od našega podjetja in svojega delovnega mesta tudi tovarišica Jana Fuginova...

Tovarišica Jana je od prvega dne obstoja podjetja v našem kolektivu. Bila je desetletje sekretar podjetja, zadnja leta pa je šef kadrovske službe v OE »Mercator«...

...»Danes je Veletrgovina »Mercator« močno podjetje. Kako je bilo, ko je podjetje nastajalo! Vedno se bom spominjala rušenja Bavarskega dvora, potem preselitve na Aškerčevo 3, gradnje skladišč, predvsem pa ljudi, s katerimi sem sodelovala in dan za dnem prihajala v stik...«

Brezplačana pokušnja kave

... Maloprodajni oddelek je organiziral in dajal navodila vodilnemu osebju samopostrežnih prodajaln, da bi bila ta akcija - brezplačna pokušnja kave - čimboljša. Sodeloval je tudi aranžerski oddelek, ki je izdelal lične lepake in opozorilca, ki jih je namestil na opozorilna okna in v notranjost prodajaln in bifejev.

Odziv naših potrošnikov je bil velik, saj so samo v bifeju samo-

postrežbe na Celovski 99 postregli ca. 1800 skodelic ekspres kave...

...Imam občutek, da je bilo osebje v bifejih, ki je imelo neposreden stik s potrošnikom pri poskušnjih kave - premalo pripravljeno in podučeno za to vrsto akcije...

Vilko Korenčan

Kako skuhamo dobro kavo!

Dobro kavo dobimo danes v vseh prodajalnah. Nedvomno je to kava »Mercator«. Skuhamo jo takole.

V džezvico damo kavno žličko sladkorja in ko nam voda zavre, dodamo žličko zmlete kave MERCATOR. Nato premešamo in pustimo na štedilniku toliko časa, da vzkipi (ne zavre), nato pa dodamo še žličko vode, premešamo in serviramo.

Smeh ni greh

Dva nasveta prodajalcem (Velja po novem letu)

Če kupec zahteva za 20 din kvasa, mu vljudno povejte, da boste pošiljko poslali s triciklom na njegov dom.

Če kdo zahteva za 3,5 din kave »Mercator« ne bodite užaljeni, ampak pogledajte, če ima nove dinarje.

Nekaj že verjamem

- Pomislite, vaš aranžer je zadnjič, ko je dekoriral našo prodajalno, za šalo narisal na stropu pajčevino. Tako dobro jo je narisal, da je bila kot prava in naša vajenka se je pol ure trudila, da bi jo snela.

- Tisto o aranžerju še verjamem, da pa je bila vajenka tako prizadevna, pa ne.

Stanovanjska zadruga Mercator v Ljubljani

Matjaž Marinček - Center za obveščanje

Že imate stanovanje?

Nadaljevanje s 11. strani

met poslovanja zadruga: zbirala in združevala bo sredstva svojih članov za gradnjo enodružinskih stanovanjskih hiš in opremo stanovanjske soseske, v kateri bodo te hiše gradili, ter v ta namen tudi najemala kredite; za svoje člane bo organizirala različne oblike stanovanjskega varčevanja in jim dajala kredite za graditev in opremo stanovanjskih hiš; pridobivala bo stavbna zemljišča za gradnjo hiš svojih članov; za njihove potrebe bo kupovala enodružinske stanovanjske hiše, opravljala bo investitorske posle in nadzor pri gradnji enodružinskih stanovanjskih hiš za svoje člane; za njih bo nabavljala gradbeni in drugi material, stavbne elemente ter drugo opremo in v ta namen tudi najemala kredite; gradila bo skupne naprave in objekte v stanovanjski soseski, kjer bo gradila hiše, ter ob enem vzdrževala hiše svojih članov in skupno opremo v takšni soseski.

Morda je tudi za vas to rešitev?

Člani zadruga lahko postanejo vsi delavci naštetih DO, TOZD in delovnih skupnosti, ki podpišejo ustanovitveno pogodbo ali k njej pristopijo. Ustanovni delež za sprejem v zadrugo znaša 2000 (seveda novih) dinarjev.

Zadruga bo imela zbor občanov ter upravni in nadzorni odbor. Njene administrativne in tehnične posle bo urejal splošni sektor Delovne skupnosti SOZD, razvojno-planski sektor pa bo iskal možne lokacije za gradnjo.

Uspešno delovanje Stanovanjske zadruga Mercator in uresničevanje sprejetega programa izgradnje stanovanj bo postala naša skupna in nedeljiva družbena naloga in široka družbenopolitična akcija v TOZD, DO in delovnih skupnostih SOZD Mercator na področju Ljubljane.

KADAR POTREBUJETE POMOČ PRI IZVEDBI AKCIJ NAVODILA ZA PRIPRAVO GRADIV OBJAVO POMEMBNIH DOGODKOV POLITIZACIJO PROBLEMA

POKLIČITE

CENTER ZA OBVEŠČANJE

061 - 23-424

ALI UREDNIŠTVO GLASILA

061 - 21-488

Ivan Vučko – M-Emba

Da bi tudi drugi dobro živeli

Delovna akcija »Istra 78« je organizirana za izgradnjo višinskega vodovoda za Šmarje nad Koprom na dolžini 3800 metrov, z višinsko razliko 120 metrov. Delo je dokaj težavno zaradi samega terena – skale, lapor, razmočen teren.

Vsega skupaj nas je zbranih 160 brigadirjev, in to MDB »Rudi Mahnič-Brkinc« iz Kopra, MDB »Franc Rozman-Stane« iz Tacna, MDB »Jože Celar-Tugo« iz Predvora ter MDB SOZD Mercator iz Ljubljane. V Mercatorjevi brigadi je 24 brigadirjev, od tega samo dve dekleti.

Lahko rečem, da smo se v brigadirsko življenje zelo vživeli, če računamo, da smo, izvzemši komandanta, vsi prvokrat na akciji. Življenje v samem taboru je privlačno

ru brigade, hrano in higieno, smo lahko zadovoljni. Hrana je kakovostna; do sedaj še ni bilo brigadirja, ki bi se pritožil čez njo. Za higieno pa je poskrbljeno v najvišji meri, kolikor to seveda dopušča voda.

Vstajamo ob 3,30. Sledijo telovadba, zajtrk, dviganje zastave ter odhod na delovišče. Delo se prične ob 5,30. Ob devetih imamo malico, ob 12,45 pa zapuščamo delovišče. Ob popoldnevih imamo predavanja (družbena samozaščita,

dirjev, da bi se drugo leto še enkrat podali na to delovno akcijo – pa ne samo drugo leto, vsa naslednja leta, dokler bo akcija trajala, in še v večjem številu. V bodoče bi morali omogočiti tudi ostalim mladincem Mercatorja, da sodelujejo v akciji. Mercatorjeva brigada bi lahko postala tradicionalna, saj z njo dokazujemo samo solidarnost in pripravljenost pomagati ljudem, ki nimajo takih življenjskih pogojev, kakor bi jih današnji človek lahko imel.

Tovariš Stane Vrhovec, prvoborec, pomočnik generalnega direktorja SOZD Mercator, je ob zaključku prve dekadice obiskal našo brigado. V nagovoru je predstavil organizacijo SOZD in težišča združenega dela, hkrati pa politični pomen delovne akcije za kraj Šmarje. – Foto Jaro Novak

– vse od idejnopolitičnega pa do kulturno-zabavnega dela. Vse naloge smo si med sabo razdelili, tako da imamo za vsako dejavnost posebnega referenta:

za idejnopolitično delo: Ivan Vučko, M-Emba, za šport: Robert Draksler, TOZD Preskrba Trzič, za kulturo: Vesna Pleško, M-Konditor Ljubljana, za informiranje: Vera Babič, TOZD Steklo Ljubljana. Komandant brigade je Stevo Došenović, TOZD Hladilnica Ljubljana, traser pa Tone Peklaj, TOZD TMI Ljubljana.

V naselju deluje tudi aktiv ZK, pri katerem je naša brigada najbolje zastopana, ker so v našem krogu kar štirje člani ZK.

Doslej smo bili pri delu zelo aktivni, tako v samem naselju kot na trasi, o čemer priča tudi to, da smo v prvi dekadi brigada z najvišjo oceno. Kar zadeva razmere v tabo-

higiena, marksistični krožek itn.). Sledijo različna športna srečanja, vse od nogometa, odbojke, rokmeta, do namiznega tenisa. Ob večerih smo prve dni prirejali spoznavna srečanja ob tabornem ognju, s predstavitvijo posameznih brigad. Zvečer se zabavamo tudi ob plesu, obiščemo kinopredstave itd. Trikrat tedensko po končanem delu organiziramo kopanje v Simonovem zalivu v Izoli.

Kakor sem že omenil, je delo zelo težavno (trije Mercatorjevi brigadirji delajo celo s kompresorji, in to v popoldanskem času), toda ob dobri volji in vseh naštetih prireditvah nas to ne moti. Naj omenim, da smo priredili udarniški dan z domačini Šmarij. Akcije se je udeležilo kakih 60 Šmarčanov.

Že zdaj je želja vseh nas briga-

Iz brigadirske poezije
Tihi – MDB Mercator

Hej, ti...

Kaj me tako gledaš?
Ne vem, že vnaprej – ne vem.
Gledam te in razmišljam.
Kaj naj ti sploh povem?
Vse je ena sama polomija,
tvoj pogled preseč, mil...
v vse večji sem zadregi.
Ne bojim se govoriti,
le začeti ne vem kje.
Orugačen sem od drugih,
čutim to. Kaj res?
Enak ostalim sem
in nič drugačen –
človek, podoben vsem ostalim.

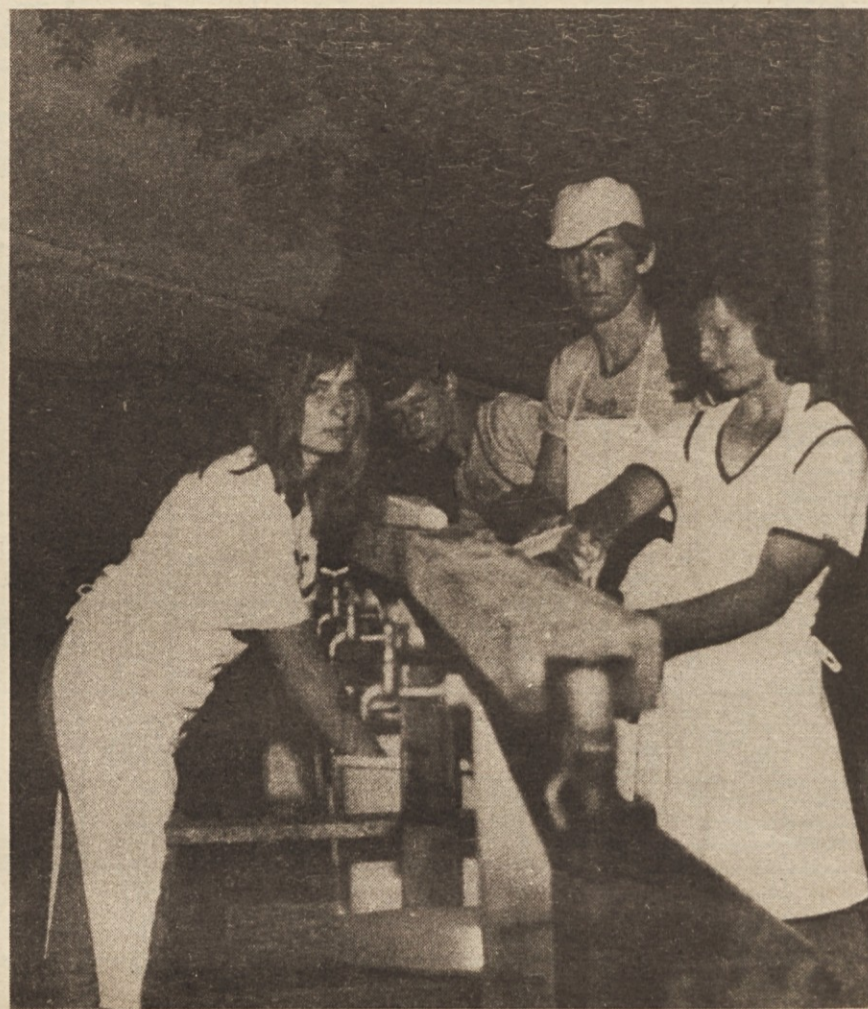
Sporočila uredništva

Center za obveščanje

O štirih seminarjih

V mesecu juliju so vse TOZD in DO Mercatorja, hkrati z drugimi delovnimi organizacijami v Sloveniji, prejele vabila za udeležbo na štirih seminarjih s področja obveščanja, ki jih je pripravila Delavska univerza »Tomo Brejc« v Kranju, skupaj s slovenskimi strokovnjaki na področju obveščanja v združenem delu.

Kar lahko k temu na kratko zapišemo, je: PRIPOROČAMO. Seminarjski program je kakovosten, udeležence dejansko usposablja za praktično delo in naloge – tako za področje samoupravnega administriranja kakor tudi za organizacijo informacijskih služb in uredništev. Predlagamo, da naslovniki omenjenih vabil – direktorji organizacij, predsedniki samoupravnih organov in političnih organizacij – kot prvoizodolženi za organizacijo obveščanja – omogočijo svojim kadrom to hitro in ceneno obliko dopolnilnega izobraževanja.

Brigadirko Vesno (levo), ki je med najbolj prizadevnimi, smo ujeli z dežurnimi tovariši pri pomivanju posode. – Foto Jaro Novak

Iz biltena MDB Mercator
Neca in Mika – MDB Mercator

Mi imamo...

Mi imamo komandanta,
četi edina varianta.
Mi imamo še traserja,
kako bi sami brez povelja?
Mi imamo ekonomo,
prvi jutraj v vrsto roma.
Mi imamo referentko,
našo Vero stoprocentko.
Mi imamo brigadira,
to je Jirži, ki ga svira.
Mi imamo fusbalerje,
ki premagajo trenerje.
Mi Mercator smo brigada,
naših kolektivov nada.

POZDRAV KOLEKTIVU
MERCATORJA IZ

MDA »ISTRA 78«

VSI MERCATORJEVI

BRIGADIRJI!

Paša Stefan Bojani

Janez ...

Blanka Kempe ...

Pompa ...

Natasa ...

... ...

... ...

... ...

... ...

ŠMARJE 11. 07. 1978

Jutranji zbor in večerni zbor brigade sta oba kljub dolgim dnevom, še in še v mraku

Posnetek za spomin na MDB SOZD Mercator

Foto Jaro Novak

Glasilo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3 – Izdaja Center za obveščanje SOZD – Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana; telefon 21-811, int. 98 – Ureja Uredniški odbor: Ivan Brečko, Slavka Damjanović, Dušan Dolinar, Anton Kočever, Marjan Pogačnik, Nada Rihtar (predsednica) – Odgovorni urednik: Jaro Novak (telefon: 23-424) – Novinar in lektor: Matjaž Marinček (telefon 21-488) – Tajnica redakcije: Danica Prosen (telefon 21-488) – Tehnični urednik: Dušan Lajovic – Tisk ČGP Delo – Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov – Izhaja zadnji petek v mesecu – Glasilo prejema brezplačno vsi delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojenci SOZD Mercator – Naklada: 11.100 izvodov.